

Limited Şirketlerde Sermaye Borcunun İfasında Temerrüt ve Iskat Yaptırımı

Yazarlar

Seray Özkan^{1*}

Mensubiyet

¹Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans Programı, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
34755, İstanbul, Türkiye

*Yazışma yapılacak kişi: av.serayozkan@gmail.com

Preprint

Özet

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda sermaye şirketlerinden biri olarak kabul edilen limited şirketlerin sayısında son zamanlarda önemli ölçüde artış görölmektedir. Söz konusu artışın en önemli sebeplerinden birini, limited şirketlerin sermaye şirketi olarak kabul edilmesinin yanı sıra, yapısında şahıs niteliğinin bulunması oluşturmaktadır. Bu sebeple, daha çok ortakların şahsi özelliklerinin ön planda olduğu aile işletmeleri ya da anonim şirketlere nazaran daha küçük hacme sahip olan limited şirketlerin kurulması tercih edilmektedir.

Bir limited şirketin kurulabilmesi ve varlığını sürdürebilmesi için şirketin en önemli gereksinimi ve unsurlarından birini oluşturan sermayenin ortaklar tarafından TTK'da öngörölen usul ve sürelerle riayet edilerek şirkete getirilmesi gerekmektedir. Aksi halde, sermaye taahhüdünde bulunup, zamanında sermaye borcunu ifa etmeyen ortaklar hakkında temerrüt sebebiyle yaptırımların uygulanması kaçınılmazdır. Söz konusu yaptırımlara anonim şirketler hakkında düzenlenen TTK'nın 482 ve 483 maddelerinde yer verilmiştir. Sermaye borcunu ifa etmeyen limited şirket ortakları hakkında da TTK m. 585 atfı uyarınca TTK 482-483. maddelerinin kıyasen uygulanması öngörölmüştür. Bununla beraber, sermaye borcunun ifa edilmemesinin hukuki sonuçları bakımından TTK m. 128 ila m. 130 ile ticaret şirketlerine ilişkin genel ve tamamlayıcı nitelikli hükümler düzenlenmiştir. Anılan yaptırımların getirilmesi kuşkusuz, sermayenin ve geniş anlamda malvarlığının korunması ilkesinin bir gereğidir.

Anahtar Kelimeler : Iskat; mütemerrit ortak; sermaye; sermaye borcu; temerrüt; yaptırım.

GİRİŐ

Limited Şirketler, 6102 sayılı Tũrk Ticaret Kanunu'nda sermaye Őirketi olarak kabul edilen ancak bũnyesinde Şahıs niteliğini de barındıran bir ticaret Őirketidir. Gũnũmũzde çok sayıda limited Şirket kurulmaktadır. Zira, limited Şirket ortaklarının sadece Şirkete getirmeyi taahhũt ettikleri sermaye miktarı ile sınırlı sorumluluğunun ngrũlmesi, Şirketin kuruluğu için gerekli olan asgari sermaye miktarının (10.000 TL) anonim Şirketlere nazaran çok daha az olması, kuruluğu aşamasında anonim Şirketlerin aksine, esas sermaye payına karşılık peŐinat ödenme mecburiyetinin bulunmaması vb. sebepler, kurulan limited Şirket sayısının önemli lde artmasında etkili bir rol oynamıŐtır. Fakat, çok sayıda limited Şirketin kurulması, özellikle Şirkete getirilmesi taahhũt edilen nakdi sermaye borcunun ifası noktasında birçok sorunun ortaya çıkmasına neden olabilecek niteliktedir.

Nitekim, ticaret Şirketlerinin iktisadi amaçlarına ulaŐabilmeleri için Şirketin en önemli unsurlarından birini oluşturan sermayenin varlığı gerekmektedir. Sermaye, Şirkete ortak olacak kimseler tarafından taahhũt edilen değere karşılık gelmektedir. Taahhũt edilen sermayenin vadesinde Şirkete getirilmesi Şirketin ticari faaliyetlerini kesintisiz sũrdũrebilmesi açısından ayrı bir öneme sahiptir. Aksi takdirde, gerekli sermayeyi uhdesinde bulunduramayan Şirketin hedeflerine ulaşması ve böylelikle varlığını koruması gũleŐecektir. Bu sebeple, sermaye borcunun ifasına ve sermayenin korunmasına ilişkin ortaya çıkacak sorunların önlenebilmesi amacıyla anılan konularda 6102 sayılı Tũrk Ticaret Kanunu ile emredici nitelikli hũkũmler ngrũlmũŐtũr.

Bir ticaret Őirketi olan limited Şirketin varlığından bahsedilebilmesi ve Şirket finansmanının sağlanabilmesi için gerekli olan sermaye unsuru Şirketin olmazsa olmaz unsurlarından birini oluşturmaktadır. Şirkette ortak olmak isteyip, sermaye taahhũdũnde bulunan ortaklar tarafından asli bir borç niteliği haiz olan nakdi sermaye borcunun tamamının 10 Mart 2018 tarihinde 30356 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 7099 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik uyarınca, Şirketin tescilini izleyen gũnden itibaren en geç yirmi dört ay içinde ifası gerekip, ifa edilmemesi halinde TTK m. 585 atfı gereği, anonim Şirketler hakkında ngrũlen TTK 482. ve 483. maddeleri limited Şirketler bakımından da uygulama alanı bulacaktır. Bununla beraber, sermaye borcunun ifa edilmemesinin hukuki sonuçları bakımından TTK m. 128 ila m. 130 ile ticaret Şirketlerine ilişkin genel ve tamamlayıcı nitelikli hũkũmler ngrũlmũŐtũr. Sermaye borcunu vadesinde ifa etmeyen ortak temerrũde dũŐũrũlerek, mũtemerrit hale gelecek ve hakkında anılan hũkũmler uyarınca ifa davası aılabilecek ve icra takibi uygulanabilecek, mũtemerrit ortaktan temerrũt

faizi ve tazminat talep edilebilecek, şirket sözleşmesinde kararlaştırılmışsa sözleşme cezası istenebilecek ya da mütemerrit ortağın temerrüde düştüğü payları bakımından ıskat yaptırımı uygulanmak suretiyle ıskata konu olan paylarından doğan hakları donacak ve ortak söz konusu paylarına ilişkin pay sahipliği sıfatını yitirecektir. İskat, sadece sermaye borcunun ifa edilmemesi halinde uygulanabilen bir yaptırım olup, anılan yaptırımın amacı, şirketin bir an evvel esas sermayesine kavuşmasını ve sermayesinin korunmasını sağlamaktır. İskatın keyfi olarak uygulanmasının önüne geçilebilmesi ve yaptırımın öngörülme amacına ulaşılabilmesi bakımından ıskata dair hükümler emredici olarak düzenlenmiştir. Ayrıca, hakkında verilen ıskat kararının hukuka aykırı olduğunu iddia eden ortağın, ıskatın hükümsüzlüğünün tespit edilebilmesine ilişkin yokluğun tespiti veya butlanın tespiti davası açabilmesi mümkündür.

Çalışmamızda, uygulamada önemli bir yere sahip olan ve sıklıkla karşılaşılan sermaye borcunun ifasında temerrüt konusu, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenen hükümler, doktrinde anılan konu hakkında ileri sürülen görüşler ile mahkeme kararları ışığında incelenmiş ve zaman zaman 6762 sayılı eski Türk Ticaret Kanunu ile karşılaştırmalar yapılmıştır.

I. Limited Şirketlerde Sermaye ve Sermaye Borcunun İfası

A. Sermaye Kavramı

Sermaye, bir ticaretin kurulması, yürütülmesi için gereken anapara ve paraya çevrilebilir malların tamamı, anamal, başmal, kapital olarak tanımlanmaktadır¹. Ticaret şirketlerinin asıl amacı kazanç elde edip, kazancı paylaşmaktır. Dolayısıyla, şirketin amacına ulaşabilmesi için ortakların kendi mal varlıklarında bulunan birtakım değerleri ayırmak suretiyle şirkete katılma payı olarak getirmeleri gerekmektedir². Ticaret şirketlerinde, ortakların getirmeyi taahhüt ederek şirkete borçlandıkları değer “katılma payı” olarak adlandırılmakta ve anılan katılma paylarının bir araya gelmesi ile oluşan değer ise “sermaye” olarak nitelendirilmektedir³. Nitekim, Türk hukukunda sermaye şirketlerinden biri tüzel kişiliği haiz limited şirketlerdir. Limited şirketlerin varlığından bahsedilebilmesi için sermaye, mutlak olarak aranan ortaklığın unsurlarından birini oluşturmaktadır. Her ortak, ortaklığa para, alacak veya başka bir mal getirmek ve ortak amaç uğrunda getirilenleri ortaklığın emrine vermekle yükümlü

¹ Bkz. TDK Sözlük. ; (E.T: 16.11.2021 <https://sozluk.gov.tr/>).

² PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, 3.Baskı, C.I, Adalet Yayınevi, Ankara 2018, s.177-178.

³ AYHAN, Rıza/ÇAĞLAR, Hayrettin/ÖZDAMAR, Mehmet, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 2.Baskı, Yetkin Yayınları, 2020, s.177.

bulduğundan, sermaye bilançonun pasifindeki itibari rakamın karşısındaki aktifler olarak ifade edilmektedir⁴.

Esas sermaye, ortak veya ortakların ortaklığa getirmeyi taahhüt ettikleri esas sermaye paylarının toplamından oluşmakta ve sabit rakamı ifade etmektedir (TTK m. 573, f. 1)⁵. Esas sermaye payı ise, bir ortağın taahhüt ettiği en küçük payı ifade etmektedir. Ortakların, ortak olabilmeleri için ortaklığa en az bir esas sermaye payı taahhüt ya da iktisap etmeleri gerekmektedir.

Nihayet, esas sermaye payı ortağın limited şirkete koyacağı asgari sermaye miktarını ifade ederken; ortaklık payı ise, her ortağın şirkette sahip olduğu haklar ve yükümlülükler anlamına gelmektedir⁶. Bir başka deyişle, ortağın şirketteki esas sermaye paylarından doğan ortaksal hak ve yükümlülüklerine ortaklık payı denmektedir.

B. Sermaye Borcunun Kaynağı

Sermaye borcu; kuruluşta, esas sermaye artırımlarında, kanuna uygun olarak düzenlenen şirket sözleşmesinde ve iştirak taahhütnamesinde yer alan taahhütten doğmaktadır⁷. Ortaklar tarafından sermaye borcunun kaynağı olan katılma payı verilmesi borcu ekonomik değer bakımından incelendiğinde, genel anlamda aktif bir borç olarak karşımıza çıkmaktadır. Sermaye şirketlerinde, sermayenin korunması ilkesi esas olduğundan, aynı sermaye taahhüdü halinde o ortaklığın merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi tarafından atanacak olan bilirkişilerce katılma payının değerinin belirlenmesi mümkündür⁸.

II. Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Getirilebilecek Değerler

A. Genel Olarak

Ticaret şirketleri tüzel kişiliğe sahip olduklarından, şirketin ortakların mal varlığından ayrı mal varlığının oluşabilmesi ortakların şirkete getirecekleri sermayeye bağlıdır⁹. Kanun koyucu,

⁴ **POROY**, Reha/**TEKİNALP**, Ünal (**ÇAMOĞLU**, Ersin), Ortaklıklar Hukuku I, 15. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2021, N. 51.

⁵ **PULAŞLI**, Hasan, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 7. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021, s.722; **ÇAMOĞLU**, Ersin (**POROY**, Reha/**TEKİNALP**, Ünal), Ortaklıklar Hukuku II, 14. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2019, N. 1643. Esas sermaye sabit olduğu için, sermayenin artırılması veya azaltılması durumunda artırma veya azaltma, ancak kanunda öngörülen şekilde özel hükümlerle düzenleme altına alınan işlemlerin yerine getirilmesi suretiyle gerçekleştirilebilmektedir. Nitekim, böyle bir durumda öncelikle şirket sözleşmesinin değiştirilmesi gerekmektedir. Açıklama için bkz. **ÇAMOĞLU(Poroy/Tekinalp)**, Ortaklıklar Hukuku II, N. 1642.

⁶ **YILDIZ**, Şükrü, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku, Arıkan Yayınevi, Ağustos 2007, s.79; **ÇAMOĞLU(Poroy/Tekinalp)**, Ortaklıklar Hukuku II, N.1643.

⁷ **TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu)**, Ortaklıklar Hukuku II, N.1023.

⁸ **POROY/TEKİNALP (Çamoğlu)**, Ortaklıklar Hukuku I, N.51.

⁹ **PULAŞLI**, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, 3.Baskı, C.I, Adalet Yayınevi, Ankara 2018, s.178.

ticaret şirketlerine sermaye olarak getirilebilecek değerlerin¹⁰; kanuna, ahlaka ve kamu düzenine aykırı olmamak şartıyla, şirketin gayesine ulaşabilmesine imkan sağlayan, devrolunabilen ve nakden taahhüt edilebilen değerler olduğunu ifade etmekle birlikte söz konusu değerleri TTK m. 127, f. 1 hükmü ile düzenlemiştir¹¹. Anılan maddeye göre, devrolunabilen ve ekonomik değer taşıyan her şey kural olarak, ticaret şirketlerine sermaye olarak getirilebilecektir¹². Genel mana taşıyan söz konusu durum, TTK m. 127, f. 1’de sayılan sermaye kalemlerinin örnek mahiyetinde olduğuna işaret etmektedir¹³.

Öte yandan, TTK m. 127, f. 2 uyarınca, “*Kanununun 307 nci maddesinin ikinci, 342 nci maddesinin birinci ve 581 inci maddesinin birinci fıkrası hükümleri saklıdır*” şeklinde düzenlenen hükmü ile ilk fıkraya ilişkin bazı istisnalar getirilmiştir¹⁴. Buna göre, TTK m. 307, f. 2 gereği, anonim şirketlere ilişkin TTK m. 342 ve limited şirketler hakkında düzenlenen TTK m. 581 hükmü ile üzerlerinde sınırlı aynı bir hak, haciz veya tedbir bulunmayan; nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen, fikrî mülkiyet hakları ile sanal ortamlar ve adlar da dâhil¹⁵, mal varlığı unsurlarının aynı sermaye olarak şirkete getirilebileceği buna karşılık, anonim ve limited şirketlerde sermayenin korunması ilkesinin güvence altına alınabilmesi ve getirilecek sermayenin sorunsuz ve mutlak bir şekilde şirkete getirilebilmesi için hizmet

¹⁰ İpotekli taşınmazın sermaye olarak getirilip getirilemeyeceğine ilişkin bkz. **MOROĞLU**, Erdoğan, Hukuki Mütalaalar II, Vedat Kitapçılık, 2015, s.3.

¹¹ **AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR**, s.177. TTK m. 127, eTTK m. 139 hükmünde yapılan bazı değişikliklerle kabul edilmiştir. ETTK m. 139, b. 1 hükmünde, “*menkul şeyler*” yerine “*sermaye şirketlerine ait payları*”; eTTK m. 139, b. 2’de “*sınai haklar*” yerine “*fikri mülkiyet hakları*”; eTTK m. 139, b. 4’te “*menkul şeyler*” yerine “*taşınır*” ifadesi kullanılmıştır. Bunlara ek olarak, TTK m. 127, f. 1, b. h “*Haklı olarak kullanılan devredilebilir elektronik ortamlar, alanlar, adlar ve işaretler gibi değerler*” ifadesi ile gelişim gösteren mal varlığı değerleri Kanunumuza yenilik olarak getirilmiştir. Açıklama için bkz. **ERİŞ**, Gönen, Açıklamalı-İçtihatlı 6335-6552-6728 Sayılı Kanunlarla Güncellenmiş TK Hükümlerine Göre Ticari İşletme ve Şirketler, C.II, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2017, s.1410.

¹² **BAHTİYAR**, Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, 16.Bası, Beta Yayıncılık, Mayıs 2022, s.47; **KENDİGELEN**, Abuzer, Yeni Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 3. Bası, On İki Levha Yayıncılık, Mayıs 2016, s.124.

¹³ **KENDİGELEN**, İlk Tespitler, s.124.

¹⁴ *Moroğlu*, isabetli olarak TTK m. 342, f. 2 hükmünde TTK m. 128 hükmü saklı tutulmasına rağmen, TTK m. 581, f. 2 hükmünde TTK m. 127 hükmünün saklı tutulduğunu, dolayısıyla, TTK m. 581 ve m. 127 hükümlerinin karşılıklı saklı tutulması nedeniyle garip bir durum ortaya çıktığına ve düzeltme yapılması gerektiğine dikkat çekmektedir. Görüş için bkz. **MOROĞLU**, Erdoğan, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler, 8. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2016, s.80; Aynı yönde görüş için bkz. **BAHTİYAR**, Ortaklıklar Hukuku, s.47. *Kaya*, Kanun’un ilk fıkrasında “*Kanunda aksine hüküm olmadıkça*” ifadesi yer aldığından, ikinci fıkranın düzenlenmesine yer olmadığı kanısındadır. Bkz. **KAYA**, Arslan, Gerekçeli Karşılaştırmalı-Notlu Türk Ticaret Kanunu ve Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun, Beta Yayıncılık, Ocak 2016, s.223. Farklı yönde açıklama için bkz. **KENDİGELEN**, İlk Tespitler, s.230.

¹⁵ *Kendigelen*, fikri mülkiyet ve sanal haklar TTK m. 127’de sayıldığından TTK m. 342, f. 1 hükmünde tekrarlanmasına gerek bulunmadığını ifade etmiştir. Anılan görüş için bkz. **KENDİGELEN**, İlk Tespitler, s.230.

edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacakların anonim ve limited şirketlere sermaye olarak getirilemeyeceği düzenlenmiştir¹⁶.

Limited şirketlerde, ortaklar şirkete nakdi ya da aynı sermaye veya hem nakdi hem aynı sermaye getirebileceklerdir. TTK m. 127 hükmü ise, sermaye olarak getirilebilecek değerler bakımından genel nitelikli bir hüküm özelliği taşımaktadır ve limited şirketler bakımından da uygulama alanı bulmaktadır¹⁷.

B. Aynı Sermaye

Limited şirket sözleşmesi ile ortaklarca sermayenin nakit olarak getirilmesinin yanında aynı olarak getirilmesine de Kanun koyucu TTK m. 581 hükmü ile cevaz vermiştir¹⁸.

Aynı kelime anlamı olarak, para dışındaki bütün mal varlığı unsurlarıdır. Dar anlamda mal; taşınır ve taşınmazları ifade etmektedir. Aynı sermaye ise, nakit dışı, hizmet edimlerini, şahsi emek, ticari itibarı kapsayan ve şirket sermayesinde parasal değeri karşılığında ifade edilen sermaye türünü oluşturmaktadır¹⁹. Bir diğer ifadeyle, hukuki anlamda aynı sermaye olarak getirilmesi söz konusu ise, aynı kapsamına taşınır ve taşınmaz malların dışında maddi nitelikte olmayan başka malların da dahil edilmesi gerekecektir.

Nitekim, TTK m. 585, f. 1 uyarınca, anonim şirketler hakkında düzenlenen TTK m. 342, f. 1 hükmüne yollama yapılarak, limited şirketlere nelerin aynı sermaye olarak getirilebileceğine ilişkin anonim şirketler hakkında düzenlenen hükümlerin uygulanması öngörülmüştür. TTK m.

¹⁶ ŞENER, Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Kitabı, 2. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2015, s.110; MANAVGAT (Kırca/Şehirli Çelik), Anonim Şirketler Hukuku, C.I, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 2013, Anonim Şirketler Hukuku, C.1, s.352; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, s.178; TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar Hukuku I, N.127. *Pulaşlı*, vadesi gelmemiş veya vadesi uzun olan alacakların sermaye olarak taahhüt edilmesi ve vadesinin gelmesinin beklenmesi, sermaye borcunu daha erken ifa eden ortaklar arasında eşitsizliğe yol açacağını, üstelik eşit işlem ilkesine de aykırılık ortaya çıkacağı yönünde görüşünü belirtmiştir. Bunun yanı sıra, vadesi gelmemiş alacaklar şirkete sermaye olarak getirilse de, bakiye sermaye borcunun şirketin kuruluşundan ya da sermaye artırımı yapıldıysa artırımın tescilinden itibaren 24 ay içinde ödenmesine dair emredici hüküm bulunduğundan, vadesi gelmemiş alacakların vadesinin en fazla 24 ay ile sınırlı olacağını ve bu sürenin yönetim kurulu kararıyla kısaltılabileceğinin mümkün olduğunu ifade etmiştir. Anılan görüş için bkz. PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, 2.Baskı, C.II, Adalet Yayınevi, 2014, s.1533-1534.

¹⁷ ŞENER, Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 2017, s.115.

¹⁸ YILDIZ, Limited Şirketler Hukuku, s.78.

¹⁹ MANAVGAT (Kırca/Şehirli Çelik) Anonim Şirketler Hukuku, C.1, s.350. Aynı sermayenin şirketin faaliyet amacıyla uyumlu olmasından ziyade, parasal değeri önem taşımaktadır; ŞENER, Limited Ortaklıklar Hukuku, s.116; Aynı sermaye kavramına ilişkin detaylı açıklama için bkz. ÇONKAR, M. Halil, Anonim Ortaklıkta Aynı Sermaye, On İki Levha Yayıncılık, Aralık 2016, s.33 vd.

581, f. 1, c. 1'e göre, "Üzerlerinde sınırlı aynı hak, haciz veya tedbir bulunmayan²⁰; nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen, fikrî mülkiyet hakları ile sanal ortamlar ve adlar da dâhil, malvarlığı unsurları aynı sermaye olarak konulabilir". Öte yandan, TTK m. 581, f. 2 hükmü ile TTK m. 127'ye yollama yapılarak, anılan maddenin 1. fıkrasında "sermaye" ifadesine yer verilmiş ve daha önce de ifade ettiğimiz üzere TTK m. 127'de ticaret şirketlerine sermaye olarak getirilebilecek değerler sayılmıştır²¹.

Yukarıda da izah ettiğimiz üzere, limited şirketler hakkında düzenlenen TTK m. 581, f. 1, c. 2 uyarınca, hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacaklar sermaye olarak ortaklığa getirilemeyecektir²².

Aynı sermaye, taşınır malları, taşınmaz malları, sınai mülkiyet haklarını, fikri mülkiyet haklarını ve intifa haklarını kapsamaktadır²³. Bunlarla beraber, limited şirket ortağı, taşınır ve taşınmaz malların yanı sıra taşınır ve taşınmazlardan faydalanma ve kullanma hakkını da aynı sermaye olarak şirkete getirebilecektir²⁴.

Nihayet, sermaye şirketlerine ait payların ortaklarca limited şirkete sermaye olarak getirilebilmesi mümkündür. Bir diğer ifadeyle, senede bağlanmış pay olup olmadığına

²⁰ Moroğlu, üzerinde sınırlı aynı hak bulunan mal varlığı unsurlarının sermaye olarak getirilememesini yerinde bulmamakla beraber üzerinde sınırlı aynı hak bulunan taşınmaz veya taşınırın şirkete sermaye olarak getirilebilmesinin mümkün olması gerektiğini savunmaktadır. Açıklama için bkz. **MOROĞLU** Değerlendirme, s.153. **Yargıtay 11.HD., E.2015/3665, K.2015/11157, T.27.10.2015**.

²¹ **ÇAMOĞLU(Poroy/Tekinalp)**, Ortaklıklar Hukuku II, N.1650a; **ÇONKAR**, s.43, dn.17. Ayrıntılı bilgi için bkz. **KENDİGELEN**, İlk Tespitler, s.230. *Bahtiyar*, üzerinde rehin, haciz, intifa, hapis hakkı gibi bazı külfetlerin bulunmasının sermaye taahhüdünde bulunmaya engel olmadığı, söz konusu külfetler sebebiyle ortaya çıkan değer kaybının bilirkişilerce tespitinin mümkün olduğu, bununla beraber, üzerinde ipotek tesis edilen taşınmazın değerinin ipotek bedelinden çok daha fazla olduğuna dair istisnai hüküm eklenmesi gerektiği kanaatinde. Bu hususta detaylı bilgi için bkz. **BAHTİYAR**, Mehmet, "Anonim ve Limited Şirketlere Konulacak Aynı Sermaye Unsurları Üzerinde Sınırlı Aynı Hak Bulunmaması Şartına İlişkin Bazı Değerlendirmeler", Prof. Dr. Abdülkadir Arpacı'ya Armağan, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2021, C.XVIII, S.2, s.520 vd.

²² **ÇAMOĞLU**, Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri, N.28. **ŞENER**, Limited Ortaklıklar Hukuku, s.118; **YILDIZ**, Limited Şirketler Hukuku, s.78. **AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR**, s.183. Bu konu hakkında detaylı bilgi için bkz. **ÇİYDEM**, Oğuz, *Alacak Haklarının Anonim Ortaklıklara Aynı Sermaye Olarak Getirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Lisansüstü Programlar Enstitüsü, 2021. TTK m.342 hükmü ile getirilen yasaklara ilişkin eleştiri için bkz. **ÇONKAR**, s.88-89.

²³ **PULAŞLI**, Şirketler Hukuku Şerhi, C.I, s.180; **YILDIZ**, Limited Şirketler Hukuku, s.78. Tapu siciline kayıtlı bulunmayan taşınmazın ticaret şirketlerine sermaye olarak getirilmesinde kanuni engel bulunmamaktadır. Dolayısıyla, böylesine bir taşınmazın şirket ana sözleşmesi veya imzası noter tasdikli olmaksızın iştirak taahhütnamesi ile taahhüdü, şirketin tüzel kişilik kazanmasıyla beraber taşınmaz üzerinde tasarrufta bulunabilmesi için yeterlidir. Bkz. **MOROĞLU**, Erdoğan, Makaleler I, 3.Bası, Arıkan Yayınları, Mayıs 2006, s.30-31.

²⁴ **YAVUZ**, Mustafa, "Anonim ve Limited Şirketlere Aynı ve Nakdi Sermaye Olarak Konulabilecek Malvarlığı Unsurları", Mali Çözüm, Eylül-Ekim 2015, s.94. (E.T:03.01.2022 <https://docplayer.biz.tr/27648281-Anonim-ve-limited-sirketlere-ayni-ve-nakdi-sermaye-olarak-konulabilecek-malvarligi-unsurlari.html>).

bakılmaksızın bir limited şirket payı, bir başka limited şirkete sermaye olarak getirilebilecektir²⁵.

C. Nakdi Sermaye

Nakdi sermaye, anonim ve limited şirketlerde ortakların şirkete sermaye olarak sadece para getirmeyi taahhüt ettikleri sermaye türüdür²⁶. Bir diğer deyişle, bedeli nakden taahhüt edilen sermaye payları nakdi sermaye olarak tanımlanmaktadır²⁷.

Nakdi sermayenin kapsamına paranın yanı sıra senetli alacaklar, kambiyo senetleri, mal senetleri, ipotekli borç senetleri, irat senetleri, tahviller ve hisse senetleri gibi ticari senetler de girmektedir. Bu senetlerin türlerine göre ciro veya temlik edilmesi ve taşınırlarda olduğu gibi TTK m. 128, f. 2 uyarınca, güvenilir kişiye tevdi gerekmektedir. Zira, şirketin ticaret siciline tescili sırasında sicil müdürü söz konusu senetlerin güvenilir kişiye tevdi edilip edilmediğini ve ilgili belgeleri incelemekle yükümlüdür. Aksi takdirde, tescilin yapılması mümkün değildir²⁸.

Aynı sermayeden farklı olarak, şirkete nakdi sermaye getirmeyi taahhüt eden ortaklar, sermaye borçlarını nakden yerine getirecek ve söz konusu sermayeye ilişkin herhangi bir değerlendirme işlemi yapılmayacaktır²⁹.

Bununla beraber, şirkete sermaye olarak getirilecek paranın memleket parası veya yabancı para olması hakkında kısaca açıklama yapmamız gerekirse, sermayenin yabancı para olarak getirilmesine kanunen engel bulunmamaktadır. Ancak, yabancı para biriminin, serbestçe memleket parasına çevrilebilir nitelikte olması gerekmektedir³⁰.

III. Sermaye Borcunun İfası

A. Aynı Sermaye Borcunun İfası

Aynı sermayenin anlamına ve aynı sermaye olarak getirilebilecek değerlerin TTK uyarınca neler olduğuna ilişkin açıklamalarımıza yukarıda yer verdiğimizden tekrara düşmemek adına

²⁵ YAVUZ, “Anonim ve Limited Şirketlere Aynı ve Nakdi Sermaye Olarak Konulabilecek Malvarlığı Unsurları”, s.92.

²⁶ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, C.I, s.179; GÖLE, Celal, Anonim Ortaklıklarda Nakdi Sermaye Koyma Borcu ve Bu Borcu İfade Temerrüt, Banka ve Ticaret Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 1976, s.28.

²⁷ MANAVGAT (Kırca/Şehirli Çelik) Anonim Şirketler Hukuku, C.1, s.345.

²⁸ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, C.I, s.194. AKDAĞ GÜNEY, Necla, Anonim Şirketlerde Kuruluş, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2014, s.136.

²⁹ MANAVGAT (Kırca/Şehirli Çelik) Anonim Şirketler Hukuku, C.1, s.345. *Manavgat*, şirketin sermayesini en doğru yansıtan sermaye türü olarak nakdi sermayeye işaret etmektedir. *Elmas*, nakdi sermayenin faydalarından ilk olarak, şirket bünyesinde bulunan nakit paranın, esas sözleşmede yer verilen konu ve amaç sınırlandırılmasına bağlı kalmak kaydıyla, şirketin parayı dilediği gibi değerlendirebilme serbestisine sahip olduğunu, ikinci olarak ise, ortakların şirketin alacaklılarına karşı sorumluluğunun bulunması halinde, aynı sermayenin paraya çevrilmesinde yaşanması muhtemel olan değer kaybının nakdi sermayede ortaya çıkmadığını ifade etmektedir. Anılan görüş için bkz. ELMAS, Fatma Tuğçe, “*Sermaye Şirketlerinde Aynı ve Nakdi Sermayenin Getiriliş Usulü*”, Konya Barosu Dergisi, 2017, S.1, s.18.

³⁰ AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, s.182.

bu başlık altında aynı sermaye olarak getirilebilecek değerlerin ifası hakkında bilgi vermeye çalışacağız.

Şirket sözleşmesinin usulüne uygun düzenlenerek ticaret sicili müdürlüğünde yetkilendirilmiş personelin huzurunda imzalanmasından sonra ortaklarca şirkete getirilmesi taahhüt edilen sermaye nedeniyle ortakların şirkete karşı sorumluluğu başlamakta, bir başka ifadeyle ortaklar şirkete karşı borçlanmaktadır³¹. Aynı sermaye taahhüdü ise, nakdi sermaye taahhüdünden farklı olarak şirkete bölümler halinde getirilmesi mümkün olan sermaye taahhütlerinden değildir³².

TTK m. 578 uyarınca, limited şirketlere aynı sermaye getirilmesine ilişkin anonim şirketlere yollama yapılmıştır. TTK m. 578'e göre, "Aynı sermaye, ayınların veya işletmelerin devralınması ve özel menfaatler hakkında anonim şirketlere ilişkin hükümler uygulanır". Bu sebeple, limited şirketlere aynı sermaye getirilmesine yönelik TTK'nın 342 ve 343. maddeleri uygulama alanı bulacaktır³³.

Kanunumuz, limited şirkette, alacaklıların ve kamunun korunabilmesi gayesiyle, şirket ortakları tarafından taahhüt edilen aynı sermayenin tamamlanabilmesi bakımından, aynı sermaye olarak şirkete getirilecek değerlerin sadece şirket sözleşmesinde gösterilmesini yeterli bulmamıştır. Bu sebeple, aynı sermaye taahhüdünün tamamlanabilmesi için söz konusu ayınlar mahkeme tarafından atanacak bilirkişi marifetiyle belirlenecek³⁴, belirlenen değer şirket sözleşmesinde yer alması gerekecek ve ayın taşınmaz ise tapuya şerh verilmesi³⁵, fikri mülkiyet hakları veya başka bir özel sicile sahip ayın ise özel sicillerine kaydedilmesi³⁶ ve son olarak ayın taşınır ise güvenilir kişiye tevdi gerekecektir³⁷. Aksi takdirde, TTK m. 128 emredici

³¹ YILDIZ, Limited Şirketler Hukuku, s.96.

³² MANAVGAT (Kırca/Şehirali Çelik) Anonim Şirketler Hukuku, C.1, s.353.

³³ ÇAMOĞLU(Poroy/Tekinalp), Ortaklıklar Hukuku II, N.1650.

³⁴ TTK'nın ilk metninde, madde 586, f. 2, b. b ile aynı sermayenin değerinin belirlenebilmesi için "işlem denetçisi"nin hazırlamış olduğu değerlendirme raporu gerekli görülmüştür. Ancak, söz konusu durum 6335 sayılı Kanun ile kaldırılmıştır ve artık mahkemelerin bilirkişi ataması sonucunda bilirkişilerce aynı sermayenin değeri biçilmektedir. Bilgi için bkz. ÇAMOĞLU(Poroy/Tekinalp), Ortaklıklar Hukuku II, N.1650b. Aynı sermayenin değerinin biçilmesinde, emsaline göre yüksek fiyat biçen, ayının niteliğini ve durumunu farklı gösteren veya değer biçilmesinde herhangi bir şekilde yolsuzluk yapan kimselerin doğacak olan zararlardan sorumlulukları bulunmaktadır. Aynı sermayenin getirilmesinde sorumluluğa ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. DİNÇ, Serhan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Ortaklıklarda Kuruluş ve Kurulştan Doğan Sorumluluk, 1.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Kasım 2016, s.77.

³⁵ TTK m. 128, f. 2 uyarınca düzenlenen şerh TMK m. 1009'da düzenleme altına alınan "kişisel hakların korunması"na yönelik getirilen hükme paraleldir. TMK m. 1009, f. 2 gereği, kişisel hakların şerh verilmesi halinde, sonradan kazanılan hak sahiplerine karşı şerhin varlığı ileri sürülebilmektedir. Bilgi için bkz. MANAVGAT (Kırca/Şehirali Çelik) Anonim Şirketler Hukuku, C.1, s.354.

³⁶ Özel sicile yapılacak kayıt, üçüncü kimselerin iyi niyetini ortadan kaldırmaktadır. Bkz. ÇAMOĞLU(Poroy/Tekinalp), Ortaklıklar Hukuku II, N.1650; PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, C.I, s.185.

³⁷ ÇAMOĞLU(Poroy/Tekinalp), Ortaklıklar Hukuku II, N.1650. Çamoğlu, TTK'nın aynı sermaye değerine ilişkin yapmış olduğu düzenlemelerini işaret ederek, değere ilişkin sözleşmelere "aynı akıt" niteliği kazandırdığını ifade etmiştir. Bkz. ÇAMOĞLU(Poroy/Tekinalp), Ortaklıklar Hukuku II, N.1650.

nitelikli hükmü uyarınca, söz konusu değerlerin aynı sermaye olarak kabulü mümkün olmayacaktır³⁸. Böyle bir durumda ise, ticaret sicil müdürü tescili gerçekleştiremeyeceğinden şirket tüzel kişilik kazanamayacaktır³⁹.

B. Nakdi Sermaye Borcunun İfası

Sermaye borcu, şirket ortaklarının şirkete ortak olmaları karşılığında getirmeyi taahhüt etmiş oldukları borcu ifade etmektedir⁴⁰. Söz konusu borç, kanuna uygun olarak düzenlenen şirket sözleşmesinin veya iştirak taahhütnamesinin imzalanması ile doğmaktadır. Şöyle ki sermaye borcu, anonim ve limited şirket ortakları bakımından, şirket sözleşmesinden kaynaklanan, Borçlar Hukuku kapsamında olan şahsi borç olarak nitelendirilmekte; şirket tüzel kişiliği açısından ise ortaklara karşı ileri sürülebilecek bir talep yetkisi ve alacağın konusunu oluşturmaktadır⁴¹.

Nakdi sermaye borcunun ödenme zamanına şirket sözleşmesinde yer verilmesi halinde, ortakların sermaye taahhütlerini sözleşmede belirlenen zamana göre yerine getirmeleri gerekmektedir. Ancak, şirket sözleşmesinde nakdi sermayenin ödenme zamanına ve bedeline yönelik bir hüküm yoksa, TTK'da belirlenen zamanda ve miktarda sermaye borcu ifa edilecektir⁴². Nitekim, limited şirketlerde sermaye borcunun ödenmesi konusunda TTK m. 585, f. 1 hükmünün yollamasıyla TTK m. 344, f. 1 uyarınca, anonim şirketlere ilişkin hükümlerin kıyasen uygulanacağı öngörülmüştür. TTK m. 344, f. 1'e göre, esas sözleşmede taahhüt edilmesi ya da sermaye artırımı durumu söz konusu ise iştirak taahhütnamesinin düzenlenmesi sonucunda ifası gereken sermaye borcunun yüzde yirmi beşi şirketin kuruluş aşamasında, sermaye artırımında ise tescilden önce ifa edilmelidir. Bakiye sermayenin yüzde yetmiş beşinin ise şirketin tescilinden itibaren yirmi dört ay içinde ifa edilmesi gerekmektedir⁴³. Bu noktada dikkat edilmelidir ki, 6102 sayılı TTK'nın ilk halinde, nakdi sermaye taahhüdüne ilişkin limited şirketlerin nakdi sermaye paylarının tamamının ödenmesi bakımından anonim şirketlerden farklı düzenleme yer almaktayken; 6335 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle limited şirketlerde

³⁸ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, C.I, s.186; MANAVGAT (Kırca/Şehirli Çelik) Anonim Şirketler Hukuku, C.1, s.354; TEKİNALP, Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 3. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2013, N.10-57.

³⁹ ŞENER, Limited Ortaklıklar Hukuku, s.122.

⁴⁰ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, N.14-92.

⁴¹ YASAN, Mustafa, Limited Şirkette Ortakların Genişletilmiş Hukuki Sorumluluğu, Yetkin Yayınları, 2018, s.323.

⁴² PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, C.I, s.192; BOZKURT, Tamer, Şirketler Hukuku, 9. Bası, Legem Yayıncılık, 2018, s.119; AKDAĞ GÜNEY, s.65.

⁴³ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, C.II, s.1528; ÇAMOĞLU(Poroy/Tekinalp), Ortaklıklar Hukuku II, N.1649-1691. Kanunda öngörülen yirmi dört aylık süre kesin süre olup, bu sürenin değiştirilmesi söz konusu olamaz. Daha fazla bilgi için bkz. ERİŞ, Ticari İşletme ve Şirketler, C.II, s.1855.

de esas sermaye pay bedellerinin ödenmesi hakkında anonim şirketlere ilişkin hükümlerin kıyasen uygulanması öngörülmüştür⁴⁴. Akabinde, 7099 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle limited şirketlerde ortaklarca nakden taahhüt edilen payların itibari değerinin en az yüzde yirmi beşinin tescilden önce ödenme şartı kaldırıldığından, limited şirketler bu yönüyle anonim şirketlerden ayrılmaktadır. Böylece, limited şirket ortakları nakden taahhüt edilen sermaye bedellerini şirketin tescilini izleyen yirmi dört ay içinde şirket tüzel kişiliğine ödeyebileceklerdir⁴⁵.

IV. Limited Şirketlerde Sermaye Borcunun İfasında Temerrüt ve Yaptırımları

A. Sermaye Borcunun İfasında Temerrüt

Limited şirketlerde sermaye borcunun ifa edilmemesinin sonuçlarına TTK'da limited şirketler hakkında öngörülen hükümler kapsamında ayrıca yer verilmemiştir. Limited şirketlerde sermaye borcunun ifa edilmemesinin hukuki sonuçları bakımından TTK m. 128 ile m. 130 ile ticaret şirketlerine ilişkin genel ve tamamlayıcı nitelikli hükümlere yer verildiği gibi TTK m. 585, f. 1 ile esas sermaye pay bedellerinin ifa edilmemesi halinde, TTK'da anonim şirketlere ilişkin hükümlerin kıyasen uygulanması öngörülmüştür. TTK m. 585, TTK 128 ile 130. maddelerine göre daha özel nitelikte olduğundan öncelikle uygulanacaktır. Dolayısıyla, bir limited şirkette ortağın taahhüt etmiş olduğu sermaye borcunu ifa etmemesi neticesinde kural olarak, anonim şirketler hakkında düzenlenen TTK 480 ile 483. maddeleri uygulama alanı bulacaktır.

Ortaklarca şirkete getirilmesi taahhüt edilen sermaye borçları, şirket sözleşmesinde, genel kurul kararında ya da müdürlerce yapılan ödeme çağrısında belirtilen vadede muaccel olacağından, sermaye borcunun anılan vadede ifası gerekmektedir. Zira, TTK m. 482 uyarınca, sermaye taahhüdünde bulunan ortaklar, kendilerine ihtar yapılmaksızın temerrüde düşeceklerdir.

B. Ödemeye Davet

⁴⁴ **BOZKURT**, s.512-513;

⁴⁵ **ÇEBİ**, Limited Şirketler Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara 2019, s.64; **YASAN**, s.324; **PULAŞLI**, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, s.828; **ALTAŞ**, Soner, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketler, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021, s.61. *Moroğlu*, sermayenin “..şirketin tescili izleyen günden itibaren yirmi dört ay içinde ödenir” şeklinde düzenlenen hükmün, sermayenin $\frac{3}{4}$ 'ünün herhalde yirmi dört ayda ödeneceği şeklinde anlaşılmasına sebep olduğunu, oysaki, sermayenin tescilden önce veya sonra ve yirmi dört aydan daha önce ödenebilmesinin mümkün olduğunu ve şirket esas sözleşmesinde yer verilebileceğini ifade etmiştir. Anılan görüş için bkz. **MOROĞLU** Değerlendirme, s.155.

Limited şirketlerde ortaklarca taahhüt edilen ancak henüz ifa edilmemiş sermaye borçlarının talep edilebilmesi bakımından TTK m. 585, f. 1'in atfıyla anonim şirketler hakkında düzenlenen ödemeye çağrı başlıklı TTK m. 481 uygulanmaktadır⁴⁶.

Limited şirketlerde ortaklarca taahhüt edilen sermaye borcunun ifasının ve sermaye artırımını halinde sermayenin hangi tarihlerde ve nasıl ifa edileceğine ilişkin şirket sözleşmesine veya sermaye artırımını söz konusuysa iştirak taahhütnamesine hüküm konulabileceği gibi söz konusu durum genel kurul tarafından da belirlenebilmektedir. Böyle bir durumda müdür/müdürler kurulu, şirket sözleşmesine veya genel kurul kararına riayet ederek, sermaye borçlarının ifası için çağrı yapacaktır. Şirketin tasfiye hali söz konusuysa, ödeme çağrısı tasfiye memurlarınca; iflas hali mevcutsa iflas idaresi tarafından yapılacaktır⁴⁷. Şirket sözleşmesinde ya da genel kurul kararı ile sermaye borcunun ifa zamanı ve şekli hakkında düzenlemenin öngörülmüş olması, yapılacak ödeme çağrısının şeklinin de belirlendiğine işaret etmektedir. Şirket sözleşmesinde belirlenen şekillerden biri ile çağrı yapılacağı düzenlenmiş ve ilan şartına yer verilmemişse bu durumda ayrıca ilan yapılmayacaktır⁴⁸.

Sermaye borcunun yerine getirilmesine ilişkin ödeme çağrısının şekline yönelik şirket sözleşmesinde veya genel kurul kararında başkaca bir yöntem belirlenmemişse ödeme çağrısı

⁴⁶ Uygulamada ödemeye davet, apel olarak adlandırılmaktadır. Sermaye borcu kısım kısım bir başka deyişle taksitle ödenecekse, 1.apel 2.apel şeklinde ifade edilmektedir. Bilgi için bkz. **PULAŞLI**, Şirketler Hukuku Şerhi, C.II, s.1535.

⁴⁷ **AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR**, s.444. *Pulaşlı*, Yargıtay tarafından, “apel olmadan yapılan ödemelerin kural olarak ortaklıkça kabul edilmemesi gerektiği” yönünde verilen 28.12.1984 tarihli, 6608 numaralı kararına, kural olarak borçlunun vadesinden önce borcunu ifa etmesinin mümkün olması, üstelik, söz konusu sermaye borcunun muhafazası için belirli bir hazırlık gerekmemesi ve sermaye borcunun erken ifasının şirkete daha faydalı olması sebebiyle isabetli olarak iştirak etmemiştir. Anılan görüş için bkz. **PULAŞLI**, Şirketler Hukuku Şerhi, C.II, s.1534; **BAHTİYAR**, Ortaklıklar Hukuku, s.245; **ALTAŞ**, Limited Şirketler, s.280. Müdür/müdürler kurulunun ödeme çağrısında bulunurken eşit işlem ilkesine uygun davranma yükümlülükleri bulunmaktadır. Aksi halde, kendilerine karşı sorumluluk davası ya da butlanın tespiti davası açılacaktır. Anılan bilgi için bkz. **ÇEBİ**, Limited Şirketler Hukuku, s.277; **BAHTİYAR**, Ortaklıklar Hukuku, s.245. **TD.’nin 17.05.1968 Tarih ve 66-2015/3018 sayılı Kararında**; “...ortaklığın tasfiye haline girmiş bulunması, bakiye sermaye borçlarını talep hakkını ortadan kaldırmaz. Tasfiye sırasında bu alacakların da tahsili gerekir...”. Karar için bkz. **MOROĞLU**, Erdoğan/**KENDİGELEN**, Abuzer, İctihatlı-Notlu Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat, 10. Bası, On İki Levha Yayıncılık, Ocak 2014, s.382.

⁴⁸ **TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu)**, Ortaklıklar Hukuku II, N.1053; **PULAŞLI**, Şirketler Hukuku Şerhi, C.II, s.1535. Muhatabın adresinde bulunmadığı tespit edilirse, yapılacak tebligat “*Tebliğat Kanunu ile Tebligat Kanunu’nun Uygulanmasına Dair Yönetmelik*” uyarınca, gerçekleştirilebileceği gibi tebligatın noter kanalıyla elektronik ortamda da yapılması mümkündür. Bilgi için bkz. **TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu)**, Ortaklıklar Hukuku II, N.1053; **YASAN**, s.417. İlanın nasıl yapılacağına ilişkin esas sözleşmede herhangi bir düzenlemeye yer verilmemesi halinde, anılan durum ilgililer arasında uyuşmazlık çıkmasına neden olacaktır. Uyuşmazlık çıkmasının engellenebilmesi için, ödemeye çağrının nasıl yapılacağına dair esas sözleşmede detaylı açıklamaya yer verilmesinin daha uygun olduğu yönünde görüş için bkz. **ERİŞ**, Gönen, Açıklamalı-İctihatlı 6335-6552-6728 Sayılı Kanunlarla Güncellenmiş TK Hükümlerine Göre Ticari İşletme ve Şirketler, C.III, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2017, s s.2486.

müdür/müdürler kurulu tarafından TTK m. 481, f. 1 uyarınca⁴⁹, ilan yolu ile yapılacaktır⁵⁰. Bu noktada ilanların nasıl yapılacağı sorusu akla gelmektedir. İlanlar, şirket sözleşmesinde ilanların yapılması hakkında düzenlenen hükümler esas alınarak yapılmaktadır. Öte yandan, TTK m. 585'in göndermesiyle TTK m. 481 uyarınca yapılacak olan ilanın şekli ve süresine ilişkin Kanunda herhangi bir bilgiye yer verilmediği görülmektedir⁵¹. Anılan maddede sadece sermaye borcunun tutarı, oranı, ödeme tarihi ve ödeme yeri düzenleme altına alınmıştır. O nedenle ilanda sermaye borcunun tutarının, oranının, ne zaman ve nereye ödeneceğinin açıkça gösterilmesi gerekmektedir⁵². Bununla birlikte, ilanların TTSG'de ve şirket sözleşmesinde öngörüldüğü takdirde yerel gazetelerde yapılması zorunludur⁵³.

C. Temerrüt Nedeniyle Uygulanabilecek Yaptırımlar

1. Genel Olarak

Sermaye borcunu zamanında ifa etmeyen mütemerrit ortaklara temerrüt nedeniyle uygulanacak yaptırımlar anonim şirketler hakkında öngörülen TTK'nın 482 ve 483. maddelerinde düzenlenmiştir. TTK m. 585, f. 1 gereği, TTK 482 ve 483. maddeleri limited şirketler hakkında da kıyasen uygulanmaktadır. TTK m. 482 ile, temerrüt nedeniyle doğacak sonuçlar ve uygulanacak yaptırımlar öngörülmüş; TTK m. 483'te ise, iskat yaptırımının usulüne yer verilmiştir⁵⁴. Diğer yandan, genel nitelikli TTK m. 128, f. 7 ile şirketin, sermaye taahhüdünde

⁴⁹ Kendigelen, sermaye şirketlerinde yapılacak çağrı hakkında öngörülen tüm maddelere eklenen, "çağrının internet sitesinde de yayınlanacağına" ilişkin ifadeye TTK m. 481, f. 1'de yer verilmeyip, hükmün gerekçesinde açıklanmasını eleştirmektedir. Yazar, gerekçede yer verilen ifadenin madde metninde de yer alması gerektiği kanısındadır. Görüş için bkz. **KENDİGELEN**, İlk Tespitler, s.390. *Moroğlu*, TTK m. 481, f. 1'de, sadece pay bedellerinin ilan yoluyla istenilmesinden bahsedilip, ikincil yükümlülüklerin talep edilmesinden bahsedilmemesini eksiklik olarak nitelendirmiştir. Yazar, hükmün tekrar düzenlenip hem pay bedellerinden hem de ikincil yükümlülüklerden söz edilmesi gerektiği kanaatinde. Daha ayrıntılı bilgi için bkz. **MOROĞLU**, Değerlendirme, s.301.

⁵⁰ **PULAŞLI**, Şirketler Hukuku Şerhi, C.II, s.1535; **BAHTİYAR**, Ortaklıklar Hukuku, s.245; **ALTAŞ**, Soner, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketler, 10. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021, s.281; **AKDAĞ GÜNEY**, s.78. **Yargıtay 11.HD. E.456/K.818, T.21.02.1980**: "...Ana sözleşmede başka bir düzenleme yoksa, pay bedelleri ortaklardan ilan suretiyle istenir. Yani, kural olarak apelin ilan suretiyle yapılması gerekir...". Karara erişmek için bkz. **ERİŞ**, Ticari İşletme ve Şirketler, C.III, s.2498.

⁵¹ **ŞENER**, Limited Ortaklıklar Hukuku, s.127; **ÇAMOĞLU**, Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri, N.193; **TEKİNALP**, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, N.14-95.

⁵² **ŞENER**, Limited Ortaklıklar Hukuku, s.127; **TEKİNALP**, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, N.14-95; **ALTAŞ**, Anonim Şirketler, s.281; **TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu)**, Ortaklıklar Hukuku II, N.1053a. TTK m. 481'de, yapılacak ilanın kaç kez yapılacağı ve ne kadar süre ilanda kalacağı hakkında açıklık bulunmamaktadır. Bu konuda *Çamoğlu*, şirket sözleşmesinde de açıklık bulunmaması halinde ilanın bir kez ve dürüstlük kuralları uyarınca uygun bir süre önce yapılması gerektiğini ifade etmiştir. Anılan görüş için bkz. **ÇAMOĞLU**, Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri, N.193; **GÖLE**, s.71; **PULAŞLI**, Şirketler Hukuku Şerhi, C.II, s.1535; **AKDAĞ GÜNEY**, s.79.

⁵³ **ŞENER**, Limited Ortaklıklar Hukuku, s.127; **TEKİNALP**, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, N.14-94. **Yargıtay 11.HD., E.2015/12168, K.2016/9107, T.24.11.2016..**

⁵⁴ **TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu)**, Ortaklıklar Hukuku II, N.1054.

bulunan ortaktan sermaye borcunun ifasını talep ve dava edebileceği öngörülmüştür. Çalışmamızın devamında, söz konusu yaptırımlar ayrıntılı olarak incelenecektir.

2. İfa Davası ve İcra Takibi

Nakdi sermaye borcunu vadesinde ifa etmeyip, mütemerrit hale gelen ortaklar hakkında uygulanabilecek yaptırımlardan ilki, ifa davası ve icra takibi yoludur⁵⁵. Mütemerrit ortaklara karşı ifa davası açarak veya icra takibi yaparak, anılan muaccel sermaye borcunun ifa edilmesi amaçlanmaktadır. Nitekim, TTK m. 128, f. 7 ile şirketin, her ortaktan sermaye borcunun ifasını talep ve dava edebileceğine yer verilmiştir. Bu sebeple şirket, ortaklardan taahhüt etmiş oldukları sermaye borçlarının ifasını talep etmekle yükümlüdür, bu borcu istemekten feragat etme hakkına sahip değildir⁵⁶.

Limited şirket ortakları, sermaye borcunu ifada temerrüde düşmeleri halinde müdür/müdürler kurulu gecikmiş ifayı talep için ifa davası açabilecek ya da icra yoluyla ifayı talep edebileceklerdir. İfa davası kapsamında, mütemerrit ortaklardan hangi kalemlerin talep edilebileceğine ilişkin düzenleme TTK'da öngörülmemiştir. Böyle bir durumda, dava kapsamında nelerin talep edilebileceği ifada gecikmenin sonuçları ele alınarak belirlenmelidir. Diğer yandan, müdür/müdürler kurulunun mütemerrit ortaklara ifa davası açabilmeleri için herhangi bir şart bulunmamaktadır⁵⁷.

3. Temerrüt Faizini Talep Hakkı

Sermaye borcunu zamanında ifa etmeyen ortaklardan bir diğer yaptırım olan temerrüt faizinin talep edilebileceğine ilişkin hem ticaret şirketleri hakkında genel hüküm olan TTK m. 129 hem de anonim şirketler hakkında TTK m. 482, f. 1 düzenlenmiştir.

TTK m. 482, f. 1 ile sermaye borcunu zamanında ifa etmeyen ortağın, borcun ifa zamanı ve miktarı belirli ise ihtar gerekmeksizin temerrüde düşeceğine ve temerrüt faizi ödemekle

⁵⁵ Söz konusu yaptırımlara TTK 482 ve 483.maddelerde yer verilmemiştir.

⁵⁶ **PULAŞLI**, Şirketler Hukuku Şerhi, C.II, s.1535. TTK m. 128, f. 7 uyarınca, şirketlere sermaye borcunu ifa etmeyen ortaktan bu borcu talep ve dava hakkı tanınmıştır. Şahıs şirketlerinde, ortakların da açabildiği bu davaya actio pro socio (ortak davası) denilmektedir. Anılan bilgi için bkz. **BAHTİYAR**, Ortaklıklar Hukuku, s.51. **TD.'nin 16.06.1967 Tarih ve 65-2641/2586 sayılı Kararı**. Söz konusu karar ve açıklamalar için bkz. **MOROĞLU/KENDİGELEN**, s.159. TTK m. 128, f. 7 uyarınca açılacak ifa davası, sermaye şirketlerinde her ne kadar ortaklar tarafından açılmasa da, aynı sermaye taahhüdünün şirketin tescilinden önce yerine getirilmemesi halinde, kurucu ortağa diğer ortaklar tarafından ifa davası açılması mümkündür. Açıklama için bkz. **YASAN**, s.415. Sermaye borcunun vadesinde ifa edilmemesi sebebiyle gecikme zararı ortaya çıkmış ve gecikme zararı, sermaye borcu tutarından fazlaysa, hem borç tutarı hem de gecikme zararı borçludan birlikte istenebilecek; ancak, tazminat için ihtar yapılması gerekecektir. Anılan bilgi için bkz. **ERİŞ**, Ticari İşletme ve Şirketler, C.II, s.1414; **İMREGÜN**, Oğuz, Anonim Ortaklıklar, Yasa Yayıncılık, 1989, s.284.

⁵⁷ **GÖLE**, s.105. Sermaye borcunun ifası amacıyla dava açılması, gecikme nedeniyle temerrüt faizi istemeye engel teşkil etmemektedir. Bilgi için bkz. **AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR**, s.184.

yükümlü olduğuna hükmedilmiştir⁵⁸. Dolayısıyla, limited şirketlerde vade, şirket sözleşmesinde belirlenmemişse, müdür/müdürler kurulu tarafından yapılan ödeme çağrısı sonucunda sermaye borcunu ifa etmeyen ortaklar ihtarsız mütemerrit olup, temerrüt faizi borçlusu konumuna geleceklerdir⁵⁹. Temerrüt faizi borcu, kusur bulunmasa dahi doğan bir borç olduğundan, limited şirket herhangi bir zarara uğradığını ispatlamak zorunda olmayıp, doğrudan temerrüt faizini mütemerrit ortaklardan talep edebilecektir⁶⁰.

Ödenecek temerrüt faiz oranının şirket sözleşmesinde gösterilmesi mümkündür. Ancak, gösterilmemişse 3095 sayılı Kanun'un⁶¹ 2. maddesi uyarınca faiz oranı belirlenecektir⁶². Diğer yandan, sermaye borcu TTK m. 3'e göre ticari iş olarak kabul edildiğinden, temerrüt faizi oranı olarak, ticari işlerdeki temerrüt faizi oranı uygulanacaktır⁶³. Bununla beraber, temerrüt faizinin avans faiz oranı üzerinden hesaplanmasında sakınca bulunmamaktadır ve böyle bir durumda, ayrıca avans faizinin talep edilebilmesinin mümkün olduğuna ilişkin düzenlemeye şirket sözleşmesinde yer verilmesine ihtiyaç yoktur⁶⁴.

TTK m. 129 uyarınca, "*Zamanında ifa edilmeyen sermaye para ise, 128 inci madde gereğince tazminat hakkına halel gelmemek şartıyla, aksine şirket sözleşmesinde veya esas sözleşmede hüküm yoksa, şirketin tescili anından itibaren temerrüt faizi de ödenir*". Anılan hükümde,

⁵⁸ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, C.II, s.1535-1536. Şirketin tasfiye haline girmesi durumunda, temerrüt faizi ödemekle yükümlü olan ortakların temerrüt faizi borçlarının şirketin tasfiye bakiyesi alacakları ile takas ve mahsubu mümkündür. Böylece, mütemerrit ortak mükerrir ödeme işlemlerinden kurtulmuş olacaktır. Öte yandan, temerrüt faizi ödemeleri kanundan kaynaklandığından KDV'ye tabi olmadığı gibi tasfiye halinde ortaklara ödenen sermaye payları dışında dağıtılan tasfiye kar payları da stopaj vergisine tabi değildir. Bilgi için bkz. MOROĞLU, Hukuki Mütalaalar II, s.24-25; DOĞANAY, İsmail, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, 3.Baskı, C.I, Feryal Matbaası, Ankara 1990, s.1082.

⁵⁹ TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar Hukuku II, N.1057b. Anonim şirketlerde, sermaye borcunu vadesinde ifa etmeyen pay sahiplerinin ihtarsız mütemerrit hale gelmeleri ve temerrüt faizi ödemekle yükümlü olmaları kuralı prim (agio) ödemeleri için de geçerlidir. Açıklama için bkz. TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar Hukuku II, N.1057b; PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, C.II, s.1536. *Kendigelen*, TTK m. 482'nin gerekçesinde her ne kadar primin de sermaye borcu gibi aynı yöntemle talep edilebileceği ifade edilmiş olsa da, madde metninde açıklık bulunmadığından ve TTK m. 344, f. 1 uyarınca, payların itibari değeri üzerindeki primin peşin ödeneceği öngörüldüğünden, prime ilişkin yapılan ödemeye çağrıya gerek olmadığını belirtmiştir. Açıklama için bkz. KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.127.

⁶⁰ ARSLANLI, Halil/ DOMANIÇ, Hayri, Ticaret Kanunu Şerhi, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2010, s.389; GÖLE, s.107; PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, C.II, s.1536. **Yargıtay 11.HD.'nin 26.10.2010 tarih ve 2009-2967/838 sayılı Kararının** ilgili kısmı şöyledir: "...Sermaye borcunun gecikmeli tahsil edilmesi nedeniyle şirketin gecikme faizi zararının bulunduğu ve bunun ortaklardan istenebileceği kuşkusuzdur...". Anılan karara erişmek için bkz. MOROĞLU/KENDİGELEN, s.162; İMREGÜN, s.284.

⁶¹ RG, 19.12.1984 – 18610.

⁶² BAHTİYAR, Ortaklıklar Hukuku, s.246; YASAN, s.420-421; ŞENER, Limited Ortaklıklar Hukuku, s.128.

⁶³ ŞENER, Limited Ortaklıklar Hukuku, s.128. Mütemerrit ortaklara, ticari temerrüt faizi olarak TCMB'nin kısa vadeli avanslara uyguladığı faiz oranı uygulanacaktır. Bkz. TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar Hukuku II, N.1057b.

⁶⁴ YASAN, s.420-421. **Yargıtay 11. HD., 16.11.2009- E.5834/K.11856**; "...Pay sahibinin apel borcu için temerrüt halinde ticari faiz olan avans faizi istenebilir...". Anılan karar için bkz. ERİŞ, Ticari İşletme ve Şirketler, C.III, s.2493.

temerrüt faizinin başlangıç anının neye göre belirleneceği düzenleme altına alınmıştır. Buna göre, şirket sözleşmesinde veya esas sözleşmede aksi kararlaştırılmadığı sürece temerrüt faizinin başlangıç anı şirketin tescil anı olarak belirlenmiştir. Ancak, anılan hüküm yeterince açık olmamakla beraber farklı yorumların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır⁶⁵. Öte yandan, TTK m. 482, f. 1 uyarınca, sermaye borcunun vadesinin belirlenmiş olması halinde temerrüt faizinin başlangıç anı vade tarihi olarak yorumlanmaktadır⁶⁶.

Fikrimizce, şirket sözleşmesinde belirlenmiş olsun ya da olmasın sermaye borcunun muacceliyet anı, bir diğer ifadeyle, sermaye borcunun vadesi, temerrüt faizinin başlangıç anı olarak esas alınmalıdır. Nitekim, eTTK m. 141’de⁶⁷, kanuni faizin işlemeye başladığı an sermayenin ödenmesi gereken gün olarak belirlenmiştir. Üstelik, ticari işlerde faiz başlangıç anını düzenleyen TTK m. 10’da, “*Aksine sözleşme yoksa, ticari bir borcun faizi, vadenin bitiminden ve belli bir vade yoksa ihtar gününden itibaren işlemeye başlar*” ifadelerine yer verilmiştir.

4. Tazminat Talep Hakkı

Bir borcun vadesinde ifa edilmemesi sebebiyle ortaya çıkan zarar, aşkın zarar olarak nitelendirilmektedir. Aşkın zarar, TBK m. 122 ile düzenlenmiştir. Buna göre, para borçlarının ifasında temerrüde düşen borçludan temerrüt faizini aşan zararın alacaklı tarafından talep edilebilmesi mümkündür. Meğer ki, borçlu temerrüde düşmede kusuru olmadığını ispatlasın⁶⁸.

Limited şirketlerde sermaye borcunun ifasının gecikmesi sebebiyle aşkın zarar ortaya çıkabilir. Söz konusu zarar, sadece para borçlarının ifasında ve temerrüt halinde doğduğundan ve nihayetinde, ortakların nakdi sermaye borcu bir para borcu olduğundan, vadesinde ifa edilmediğinde şirketin temerrüt faizini aşan ölçüde zarara uğraması muhtemeldir⁶⁹. Nitekim, TTK m. 128, f. 7 ile Borçlar Kanunu’na paralel olarak söz konusu durum düzenlenmiştir. TTK m. 128, f. 7’e göre, “*Şirket, her ortağın sermaye koyma borcunu yerine getirmesini*

⁶⁵ *Bilgili/Demirkapı*, TTK m. 129’un açık olmadığı, ancak hükmün, vade belirli değilse sermayenin hemen getirilmesi gerektiği ve bu durumda temerrüt faizinin şirketin tescilinden itibaren işleyeceği; vade belirli ise de, anılan vadenin kesin vade olarak kabul edilmesi ve ihtar gerek olmaması şeklinde anlaşılması gerektiği kanaatindedir. Görüş için bkz. **BİLGİLİ**, Fatih/**DEMİRKAPI**, Ertan, Şirketler Hukuku Dersleri, 8.Baskı, Dora Yayıncılık, 2021, s.60..

⁶⁶ **PULAŞLI**, Şirketler Hukuku Şerhi, C.II, s.1536; **MANAVGAT (Kırca/Şehirali Çelik)** Anonim Şirketler Hukuku, C.1, s.357-358.

⁶⁷ *ETTK m. 141: “Vaktinde konulmayan sermaye para ise, 140 ıncı madde gereğince tazminat hakkına hanel gelmemek şartıyla, sermayenin ödenmesi gereken günden itibaren kanuni faizin de verilmesi lazımdır”.*

⁶⁸ **KILIÇOĞLU**, Ahmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 20.Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2016, s.730; **DOMANIÇ**, Anonim Şirketler, s.1125; **İMREGÜN**, s.284.

⁶⁹ **GÖLE**, s.109. *Göle*, sermaye borcunun zamanında ifa edilmemesi sebebiyle temerrüt faizini aşan ölçüde ortaya çıkan zararın, TBK’nın özellikle 122. maddesi (eTBK m. 105) karşısında, şirketin mütemerrit pay sahiplerinden “aşkın zararı isteme hakkı” olarak anlaşılması gerektiği kanısındadır. Bkz. **GÖLE**, s.109.

isteyebileceği ve dava edebileceği gibi, yerine getirmede gecikme sebebiyle uğradığı zararın tazminini de isteyebilir. Tazminat istemi için ihtar şarttır". Görüldüğü üzere, sermaye borcunun ifasında temerrüdün bir diğer yaptırımı olan tazminat davasının açılabilmesi için ortağın sermaye borcunu ifade temerrüde düşmüş olması ve temerrüt nedeniyle şirket aleyhine bir zararın ortaya çıkması aranmaktadır. Ayrıca, şirketin mütemerrit ortaklardan tazminat talebinde bulunabilmesi için ortaya çıkan zararın temerrüt faizi ile karşılanamıyor olması gerekmektedir⁷⁰. Ortaya çıkan bu zarar aşkın zarar olarak anılmaktadır. Aşkın zarar, temerrüt faizinden az ya da faize eşit miktarda ise, bu durumda şirket aşkın zarar sebebiyle tazminat talebinde bulunamayacaktır.

5. Sözleşme Cezası

Sermaye borcunun vadesinde ifa edilmemesi sonucunda temerrüt nedeniyle mütemerrit ortaklar hakkında uygulanacak yaptırımlardan bir diğeri sözleşme cezasıdır. Sözleşme cezası, ortaklara sermaye borcunu vadesinde ödemeleri amacıyla öngörülen ve daha çok caydırıcı nitelikte bir yaptırımdır⁷¹. Sözleşme cezasının uygulanmasına yönelik limited şirketler hakkında TTK m. 577, f. 1, b. f hükmü öngörülmüştür⁷². TTK m. 577, f. 1, b. f'ye göre, "(1) Aşağıdaki kayıtlar, şirket sözleşmesinde öngörüldükleri takdirde bağlayıcı hükümlerdir: ... (f) Kanunda ya da şirket sözleşmesinde öngörülmüş bulunan yükümlülüklerin hiç ya da zamanında yerine getirilmemeleri hâlinde uygulanabilecek sözleşme cezası hükümleri". Söz konusu hükümden de anlaşılacağı üzere, limited şirketlerde mütemerrit ortaklardan sözleşme cezasının talep edilebilmesi için mutlaka şirket sözleşmesine ceza şartı kaydının konulması gerekmektedir⁷³. Aynı zamanda, sözleşme cezasının miktarının şirket sözleşmesinde açık ve kesin bir şekilde gösterilmesi gerekmektedir⁷⁴. Sadece bu yönde bir kaydın ve ceza miktarının sözleşmeye konulması yeterli değildir. Zira, TTK m. 483'te, sözleşme cezasının talep edilebilmesi için uyulması gereken usule yer verilmiştir⁷⁵. Buna göre, limited şirketlerde müdür/müdürler kurulu tarafından mütemerrit ortaklara iadeli taahhütlü mektup yoluyla ve varsa şirketin internet

⁷⁰ GÖLE, s.110.

⁷¹ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, C.II, s.1537. Sözleşme cezası, ifa yerine değil, ifaya eklenen bir türdür. İfa yerine bir tür olsaydı, sermayenin (mal varlığının) korunması ilkesinin zedelenmesine yol açması muhtemeldi. Açıklama için bkz. BAHTİYAR, Ortaklıklar Hukuku, s.246. Aynı yönde bkz. ŞENER, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Kitabı, s.599; BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s.334.

⁷² Anonim şirketlerde sözleşme cezasının uygulanmasına yönelik TTK m. 482, f. 3 hükmü düzenlenmiş olup, sözleşme cezasının uygulanabilmesi için TTK m. 483, f. 1 ile öngörülen usule uyulması gerekmektedir.

⁷³ TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar Hukuku II, N.1058; GÖLE, s.111. Sözleşme cezasının belirlenmesi TTK m.577/f.1/b.f hükmü açısından da geçerlidir. Bilgi için bkz. ŞENER, Limited Ortaklıklar Hukuku, s.128; AKDAĞ GÜNEY, s.86; DOĞANAY, s.1082.

⁷⁴ ERDİL, Engin, Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, 2.Baskı, Vedat Kitapçılık, 2010, s.114.

⁷⁵ TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar Hukuku II, N.1058; GÖLE, s.111; BAHTİYAR, Ortaklıklar Hukuku, s.246; ŞENER, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Kitabı, s.600; AKDAĞ GÜNEY, s.87.

sitesinde yayınlanacak bir mesaj ile ihtarında bulunulacaktır. İhtarında, mütemerrit ortakların temerrüde konu olan tutarı bir ay içinde ödemeleri gerektiği, aksi halde, sürenin sonunda esas sermaye pay bedelleri, temerrüt faizi ve varsa munzam zararlarla beraber sözleşme cezasının da talep edileceği belirtilecektir⁷⁶.

Sözleşme cezası kaydının daha sonradan şirket sözleşmesine dahil edilmek istenmesi halinde sözleşmenin değiştirilmesi gerekmektedir. Böyle bir değişiklik için TTK m. 589, f. 1 uyarınca, esas sermayenin üçte ikisini temsil eden ortakların muvafakati aranmaktadır⁷⁷.

Sözleşme cezasının koşulları ve talep edilmesi, şirket sözleşmesine ve Borçlar Kanunu hükümlerine tabidir. Diğer yandan, şirket sözleşmesinde sözleşme cezasının uygulanacağına ilişkin bir ifade yoksa, Borçlar Kanunu hükümlerine dayanılarak sözleşme cezasının talep edilmesi mümkün değildir⁷⁸. Zira, yukarıda da ifade ettiğimiz üzere, sözleşme cezasının talep edilebilmesi için TTK m. 577, f. 1, b. f uyarınca, şüphesiz şirket sözleşmesinde kaydın bulunması gerekmektedir.

Mütemerrit ortak, şirket zarar etmemiş olsa da, kararlaştırılan sözleşme cezasını ifa etmek zorundadır⁷⁹.

6. İskat

Sermaye borcunun vadesinde ifa edilmemesi sonucunda mütemerrit ortaklar hakkında uygulanabilecek yaptırımlardan biri ve en ağırlı olan ıskat müessesesi bir sonraki bölümde ayrıntılı olarak açıklanacaktır.

V. Limited Şirketlerde Sermaye Borcunun İfasında İskat Yaptırımı

A. İskat Kavramı ve Hukuki Niteliği

1. İskat Kavramı

Sermaye taahhüdünde bulunup, sermaye borcunu vadesinde ifa etmeyen ortağa uygulanacak yaptırımlardan sonuncusu ve şüphesiz en ağırlı ıskat yaptırımıdır. İskat yaptırımı, diğer yaptırımlara nazaran daha ağırlı bir niteliğe sahip olduğundan, söz konusu yaptırımın en son çare olarak uygulanması şirketin ticari faaliyetlerini kesintisiz olarak sürdürebilmesi açısından önem arz etmektedir.

⁷⁶ GÖLE, s.112; TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar Hukuku II, N.1066-1067. PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, C.II, s.1537; YASAN, s.421. İhtar, iadeli taahhütlü mektupla ve şirketin internet sitesi mesajı ile yapılacaktır. Bir aylık süre ise, ihtarın alındığı andan itibaren başlayacaktır. Bkz. BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s.484; İMREGÜN, s.285.

⁷⁷ ARSLANLI/DOMANİÇ, s.390-391; TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar Hukuku II, N.1058; GÖLE, s.112; ERDİL, s.114; AKDAĞ GÜNEY, s.86; DOĞANAY, s.1083.

⁷⁸ ERDİL, s.114.

⁷⁹ GÖLE, s.113; ARSLANLI/DOMANİÇ, s.391-392; ERDİL, s.114; BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s.334.

Kökü Arapça olan ıskat kavramı, kelime anlamı olarak, “düşmek, düşürülmek” anlamına gelmektedir⁸⁰. Çalışma alanımız olan TTK anlamında ıskat ise, bir ortağın şirkette sahip olduğu pay sahipliğinin düşürülmesini ya da silinmesini, daha açık bir ifadeyle, ortağın esas sermaye bedelini zamanında ödememesi nedeniyle bedeli ödenmeyen pay bakımından ortaklık sıfatına son verilmesini ifade etmektedir⁸¹. Bir diğer deyişle, sermaye borcunu vadesinde ifa etmemesi sebebiyle temerrüde düşen ortak bedelini ödemediği payına ilişkin olarak, iradesi dışında o paydan ıskat edilebilmekte ve payından doğan haklarından yoksun bırakılabilmektedir⁸². Böylece, mütemerrit ortak söz konusu pay üzerinde pay sahipliği sıfatını yitirmektedir⁸³.

2. İskatın Hukuki Niteliği

İskatın hukuki niteliği hakkında öğretilerde görüş ayrılıkları bulunmaktadır. İskatın hukuki niteliğini daha önce “sözleşme cezası” olarak nitelendirenler olduğu gibi sonrasında “pay sahibinin temerrüde düşmesi nedeniyle sözleşmeden dönme” olduğunu ifade edenler de olmuştur⁸⁴. Bunun yanı sıra, ıskatın hukuki niteliğinin “borçlunun temerrüdü”, “fesih” ya da “ortaksal nitelikleri haiz kendine özgü bir kurum” olduğu yönünde görüşler de ileri sürülmüştür⁸⁵.

Fikrimizce ıskatın hukuki niteliğinin kendine özgü hukuki bir müessese olduğunu savunan yazarların görüşü isabetlidir. Zira, ıskat müessesesi benzer hukuki kurum olan TBK anlamında fesihle benzese de, hukuki sonuçları bakımından fesihle ayrılmaktadır. Fesih ile sözleşme ilişkisi doğrudan sona ererken, ıskat yaptırımının uygulanması, her zaman mütemerrit ortağın şirketle ilişkisinin kesilmesi sonucunu doğurmamaktadır. Bu sebeple, biz de ıskat kurumunun hukuki niteliğinin “sadece sermaye borcunda temerrüt haline özgü hukuki bir kurum” olduğu kanısındayız.

⁸⁰ Bkz. <https://sozluk.gov.tr/>.

⁸¹ ÇAMOĞLU, Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri, N.195; ŞENER, Limited Ortaklıklar Hukuku, s.129.

⁸² Çamoğlu, mütemerrit pay sahiplerinin paylarından doğan haklarından yoksun bırakılması sonucunu doğuran ıskat yaptırımının kavram anlamı olarak değişik yorumlara yol açabileceği ve gerçek anlamı yansıtmada yetersiz kaldığı kanaatindedir. Bkz. ÇAMOĞLU(Poroy/Tekinalp), Ortaklıklar Hukuku II, N.1694; ÇELİK, Aytakin, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, Seçkin Yayıncılık, 2012, s.91. Doktrinde, ıskat kavramının manasına ilişkin farklı görüşler bulunmasına karşılık, Kök, Çelik’in görüşüne iştirak ederek, ıskat müessesesinin, sermaye borcunu ifa etmemesi nedeniyle temerrüde düşen ortağın bedelini ödemediği sermaye payı bakımından tüm haklarından mahrum bırakılması tanımının daha yerinde olduğu kanaatindedir. Bkz. KÖK, İsmail, “Anonim Şirketlerde İskat”, Mali Hukuk Dergisi, 2020, C.16, S.182, s.357.

⁸³ TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar Hukuku II, N.1060; ÇAMOĞLU(Poroy/Tekinalp), Ortaklıklar Hukuku II, N.1694.

⁸⁴ TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar Hukuku II, N.1061; ÇELİK, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.93; GÖLE, s.117, dn. 162’deki yazarlar.

⁸⁵ TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar Hukuku II, N.1061; ÇELİK, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.93; GÖLE, s.117, dn. 162’deki yazarlar.

B. İskatın Uygulanabilmesi İçin Gerekli Şartlar

1. Sermaye Borcunun İfasında Temerrüde Düşülmesi

TTK'nın limited şirketler hakkında düzenlenen bölümünde, sermaye borcunda temerrüde ilişkin hüküm öngörülmemiş, TTK m. 585 uyarınca anonim şirketler hakkında düzenlenen TTK m. 480 ila m. 483 hükümlerinin kıyasen uygulanacağı öngörülmüştür. TTK m. 482-483'e göre, ıskat yaptırımının uygulanabilmesinin temel ve en önemli dayanağı, sermaye borcunun ifasında temerrüde düşülmesi koşuludur⁸⁶. Nitekim temerrüt koşulu, ön koşul olarak kabul edilmektedir⁸⁷. Ancak temerrüt koşullarına TTK'da yer verilmediğinden, TBK'da öngörülen borçlunun temerrüdü hükümleri, sermaye borcunun ifasında temerrüt halinde de uygulanmaktadır⁸⁸. Önemle belirtmeliyiz ki, ortak hakkında ıskat yaptırımının uygulanabilmesi için temerrüde düşmede kusur şartı aranmamaktadır⁸⁹.

Şirket sözleşmesinde, genel kurul kararında ya da müdür/müdürler kurulu tarafından ilan yapılmışsa, ilanda gösterilen vadede muaccel olan sermaye borcunu ifa etmeyen ortak TTK m. 482 uyarınca, ihtar yapılmaksızın temerrüde düşmektedir⁹⁰. Buna karşılık, ortağın temerrüde düşürülmesi için şirket sözleşmesinde ihtar koşulu öngörülebilir⁹¹. Belirli veya kesin vadenin bulunmadığı durumlarda ise, sermaye taahhüdünde bulunup, borcunu ifa etmeyen ortağın temerrüde düşürülebilmesi için kural olarak ihtar şartı aranmakta ve ihtarın yapılması ile birlikte ortak temerrüde düşmektedir⁹².

2. Ödeme İçin Yeniden Çağrı ve İhtar Yapılması

Sermaye borcunu ifa etmeyen ortağa borcun muaccel hale gelmesi için ihbar yapılmasının gerektiği hallerde öncelikle temerrüde düşürülmesi için mutlaka ihbar yapılmalıdır. Ancak, borcun muacceliyeti için yapılan ihbar kapsamında mütemerrit hale gelen ortağın şirketten ıskat edileceğine ilişkin ifadeye yer verilmesi mümkün değildir⁹³. Zira, ıskat yaptırımı mütemerrit ortaklar bakımından ağır sonuçlar doğurduğundan, ortağa öncelikle sermaye borcunun ifası için

⁸⁶ GÖLE, s.116; ÇELİK, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.98-99

⁸⁷ BATTAL, Ahmet, "Anonim Şirketlerde Ortaklıktan İskat Prosedürü (Tk 408) İle İlgili Yargıtay Uygulaması", Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XVII, Bildiriler-Tartışmalar, 09-10 Haziran 2000, s.53.

⁸⁸ ÇELİK, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.98-99; KARAKAN, Esra, "Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Sermaye Koyma Borcunu Yerine Getirmemesinin Sonuçları", Zirve Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012, C.1, S.1, ss.121-141, s.129.

⁸⁹ ARSLANLI/DOMANIÇ, s.397.

⁹⁰ DEĞİRMENCİ, Cenker, Anonim Ortaklıkta İskat, Vedat Kitapçılık, Kasım 2006, s.21; PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, C.II, s.1534; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, N.14-96; ÇELİK, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.99; ŞENER, Limited Ortaklıklar Hukuku, s.127.

⁹¹ DEĞİRMENCİ, s.22; ÇELİK, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.99.

⁹² ERİŞ, Ticari İşletme ve Şirketler, C.III, s.2489.

⁹³ DEĞİRMENCİ, s.41; ÇELİK, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.148; KARAKAN, s.134; ERİŞ, Ticari İşletme ve Şirketler, C.III, s.2504.

fırsat tanınması hakkaniyet gereğidir⁹⁴. Bir diğer ifadeyle, ıskat yaptırımının uygulanabilmesi için ortağın temerrüde düşürülmesi ön koşul olduğundan, ortak temerrüde düşürülmeden yapılan çağrı ve ihtar, ıskat bakımından hiçbir hukuki sonuç doğurmamaktadır⁹⁵. Nitekim, yapılacak ilk ödeme çağrısı (apel) için ihbar gerekmiyorsa muacceliyet anından veya gerekmiyorsa muacceliyet ihbarından sonra ıskat ihtarını yapılabilecek ve müdür/müdürler kurulu tarafından mütemerrit ortağa süre tanınmamışsa, ıskat ihtarını en erken temerrüt tarihini takip eden gün yapılabilecektir⁹⁶. Görüldüğü üzere, ıskat yaptırımının uygulanabilmesi için sermaye borcunu ifa etmeyen ortağa iki ayrı çağrının yapılması gerekmektedir. Ortak temerrüde düşürüldükten sonra yapılacak ikinci çağrı sermaye borcunun ifa edilmemesi halinde ıskat yaptırımının uygulanacağına ilişkin ihtarını kapsamaktadır⁹⁷.

Limited şirketlerde sermaye borcunu ifada temerrüde düşen ortak hakkında ıskat yaptırımının uygulanabilmesi için TTK 585. maddenin yollamasıyla TTK m. 483, f. 1-2 hükmünde düzenlenen usulün uygulanması gerekmektedir⁹⁸. ıskat usulünün uygulanmasına ilişkin öngörülen TTK m. 483, f. 1-2 hükmü emredici nitelikte düzenlenmiştir⁹⁹. Buna göre, limited şirketlerde müdür/müdürler kurulu tarafından Kanunda öngörülen şekle ve ihtarın içeriğine uyulmak suretiyle iadeli taahhütlü mektupla ve varsa şirketin internet sitesinde yayınlanacak bir ilanla ikinci kez ödeme çağrısı yapılmaktadır. Ödeme çağrısının yapılmasıyla beraber ıskat prosedürü başlamaktadır¹⁰⁰. ıskat ihtarını, sermaye borcunu ifada temerrüde düşen ortağa veya varsa kanuni temsilcisine yapılmaktadır¹⁰¹. Mütemerrit ortağa ya da kanuni temsilcisine yapılan ihtarın içeriğinde, “*sermaye borcunu bir ay içinde ödemesi gerektiği aksi takdirde, ilgili paylara*

⁹⁴ DEĞİRMENCİ, s.41.

⁹⁵ ÇELİK, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.148; BATTAL, s.53; KARAKAN, s.134. **Yargıtay 11.HD., E.4697/K.4895, T.23.11.1982**; “...*Temerrüde düşürülmeyen ortağa TTK 408’incimaddesinde öngörülen ihtar yapılamaz. Eğer bu ihtar yapılmış ise, bu ihtar bir sonuç doğuramaz.*”.. Anılan karar için bkz. ERİŞ, Ticari İşletme ve Şirketler, C.III, s.2503.

⁹⁶ DEĞİRMENCİ, s.41. **Yargıtay 11.HD.’nin 21.02.1980 tarih ve 456/818 sayılı Kararı**. Anılan karar için bkz. MOROĞLU/KENDİGELEN, s.386-387; Benzer yönde karar için bkz. **Yargıtay 11.HD., E.2009/13842, K.2011/8718, T.12.7.2011.** - 13842.htm&kw=%C4%B1skat+ihbar%C4%B1&cr=yargitay#fm); **Yargıtay 11.HD., E.2015/12168, K.2016/9107, T.24.11.2016.** KARAKAN, s.134.

⁹⁷ ÇELİK, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.148; BATTAL, s.54; İMREGÜN, s.355.

⁹⁸ GÖLE, s.117.

⁹⁹ ÇELİK, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.145; BATTAL, s.65; KARAKAN, s.133; İMREGÜN, s.355.

¹⁰⁰ ÇAMOĞLU(Poroy/Tekinalp), Ortaklıklar Hukuku II, N.1697; ŞENER, Limited Ortaklıklar Hukuku, s.133; TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar Hukuku II, N.1066; BOZKURT, s.408; GÖLE, s.120; BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s.484. ETTK döneminde anonim şirketlerde ödeme çağrısı, yönetim kurulu tarafından TTSG’de ve esas sözleşmede öngörülen şekilde ilan suretiyle ve taahhütlü mektupla yapılmaktaydı. TTK ile birlikte, anılan hükme “internet sitesi” koşulu ve taahhütlü mektup yerine “iadeli taahhütlü mektup” ile ilan şartı getirilmiştir. ETTK dönemine ilişkin açıklama için bkz. İMREGÜN, s.355.

¹⁰¹ DEĞİRMENCİ, s.42.

ilişkin haklarından yoksun kalacağı” ifadeleri yer almaktadır¹⁰². Bir aylık ödeme süresi, ihtar mektubunun alındığı tarihten itibaren işlemeye başlamaktadır¹⁰³.

3. Ödeme İçin Bir Ay Süre Verilmesi

Sermaye borcunu ifada temerrüde düşen ortak hakkında ıskat kararının uygulanabilmesi için yapılacak olan yeniden ödeme çağrısı ve ihtar ile birlikte TTK m. 483, f. 1, c. 2 uyarınca, mütemerrit ortağa “bir aylık ödeme süresi”nin verilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde, mütemerrit ortak hakkında ıskat yaptırımını uygulanamayacak, uygulanmışsa da usule aykırılıktan ıskat işlemi geçersiz olacaktır. Bir aylık ödeme süresi, yeniden ödeme çağrısı ve ıskat ihtarını içeren iadeli taahhütlü mektubun alındığı tarihten itibaren başlamaktadır¹⁰⁴.

Iskat gibi ağır bir yaptırımın ortak hakkında uygulanması, ortağın ıskat yaptırımını uygulanan payları üzerindeki pay sahipliği sıfatını yitirmesine neden olacağından, bir aylık ödeme süresinin verilmesiyle ortağın doğrudan ıskatının önlenmesi amaçlanmıştır¹⁰⁵. TTK m. 483 hükmü emredici nitelikte olduğundan, verilecek bir aylık ödeme süresinin şirket sözleşmesi ile kaldırılması ya da söz konusu sürenin bir aydan daha az olarak öngörülmesi mümkün değildir¹⁰⁶. Buna karşılık, bazı yazarlar tarafından, mütemerrit ortaklar arasında eşit işlem ilkesine riayet edilerek, bir aylık ödeme süresinin uzatılabileceği kabul edilmiştir¹⁰⁷. Kanaatimizce, bir aylık ödeme süresinin ne kısaltılabilmesi ne de uzatılabilmesi mümkündür. Zira, TTK m. 483 hükmünün emredici lafzı gereği süre kısaltılamayacağı gibi şirketin sermaye

¹⁰² **GÖLE**, s.118; **ÇAMOĞLU(Poroy/Tekinalp)**, Ortaklıklar Hukuku II, N.1697; **BOZKURT**, s.408; **ŞENER**, Limited Ortaklıklar Hukuku, s.133-134; **AKDAĞ GÜNEY**, s.88; **İMREGÜN**, s.355-356.

¹⁰³ **ÇAMOĞLU(Poroy/Tekinalp)**, Ortaklıklar Hukuku II, N.1697; **BOZKURT**, s.408; **ŞENER**, Limited Ortaklıklar Hukuku, s.133-134; **GÖLE**, s.118; **BİLGİLİ/DEMİRKAPI**, s.484.

¹⁰⁴ **ÇELİK**, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.151; **ÇAMOĞLU(Poroy/Tekinalp)**, Ortaklıklar Hukuku II, N.1697; **BOZKURT**, s.408; **ŞENER**, Limited Ortaklıklar Hukuku, s.133-134. *Göle*, mütemerrit pay sahibinin henüz bir aylık süre dolmadan veya süre dolup, ıskat kararının henüz verilmediği anda sermaye borcunu ifa etmiş, ancak, temerrüt faizini, tazminatı ve ceza koşulunu ifa etmemişse, hakkında ıskat kararının uygulanamayacağı kanısındadır. Anılan görüş için bkz. **GÖLE**, s.118; **BİLGİLİ/DEMİRKAPI**, s.484. Bir aylık süre başlangıcında, iadeli taahhütlü mektubun alındığı tarih esas alınmış olup, şirketin internet sitesinde yapılan bildirim tarihi esas alınmamaktadır. Bilgi için bkz. **ERİŞ**, Ticari İşletme ve Şirketler, C.III, s.2500.

¹⁰⁵ **ÇELİK**, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.151-152.

¹⁰⁶ **ÇELİK**, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.151-152. **Yargıtay 11.HD.’nin vermiş olduğu 30.06.2014 Tarihli, 2014/1258 E., 2014/12518 sayılı Kararında**, ödeme süresi bir ay yerine otuz gün olarak verildiğinden, yapılan ihtarın TTK m. 482-483’e aykırı olduğunu ve böyle bir ihtarla dayanılarak ortağın ıskat edilemeyeceğini ifade etmiştir. Mütemerrit ortağa sermaye borcunu ifa etmesi için verilecek sürenin otuz gün veya bir ay olması arasındaki farkların ortaya çıkarılabileceği sonuçlar hakkında bkz. **BATTAL**, s.60-61; **DEĞİRMENCİ**, s.50.

¹⁰⁷ **ÇELİK**, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.151-152; **DEĞİRMENCİ**, s.50. *Battal*, sürenin bir aydan daha fazla olarak belirlenmesi, ortağın haklarını koruyup, lehine olacağından, kural olarak sürenin bir aydan fazla olarak verilmesinin geçerli olduğunu savunmaktadır. Bkz. **BATTAL**, s.61; **DOMANIÇ**, Anonim Şirketler, s.1257.

alacağına bir an evvel kavuşmasının sağlanabilmesi için mütemerrit ortağa bir aydan daha uzun bir süre verilmesinde yarar bulunmamaktadır¹⁰⁸.

4. Mütemerrit Ortağın Bir Aylık Süre İçinde Ödeme Yapmaması

Mütemerrit ortak hakkında ıskat kararının alınabilmesi için mütemerrit ortağın kendisine yapılan yeniden ödeme çağırısı ve ıskat ihtarı ile verilen bir aylık ödeme süresinin sonunda sermaye borcunu ifa etmemiş olması gerekmektedir. Ancak, mütemerrit ortak bir aylık süre içinde ya da anılan sürenin sonunda henüz hakkında ıskat kararı alınmadan önce temerrüde konu olan meblağı tamamen ifa ederse, artık hakkında ıskat kararı alınamayacaktır¹⁰⁹.

5. İskat Kararının Alınması

İskat yaptırımı, kanunda öngörülen koşulların gerçekleşmesiyle kendiliğinden ortaya çıkmamaktadır. İskat yaptırımının mütemerrit ortak hakkında uygulanabilmesi için yetkili organ tarafından mutlaka ıskat kararının alınması gerekmektedir¹¹⁰. İskat yaptırımının uygulanmasında, birden fazla müdür varsa şirket sözleşmesinde aksi kararlaştırılmadığı müddetçe oy çoğunluğuyla ıskat kararının alınması gerekmektedir. Eşitlik halinde, başkanın üstün oyuna göre belirleme yapılacaktır. Müdür/müdürler kurulu bu yönde bir karar almamışsa, mütemerrit ortak hakkında ıskat yaptırımı uygulanamayacaktır¹¹¹.

Limited şirketlerde ıskat kararının alınabilmesi için yukarıda da açıklamaya çalıştığımız üzere, sermaye borcunu ifada temerrüde düşen ortağa sermaye borcunu ifa etmesi için verilen bir aylık süre içinde veya sürenin sonunda henüz ıskat kararı verilmeden önce ortağın sermaye borcunu ifa etmemiş olması gerekmektedir. Bu noktada dikkat edilmelidir ki, yetkili organ tarafından ıskat kararının alınabilmesi için tüm koşullar oluşmuş olsa da, ıskat kararının alınması zorunlu değildir¹¹². Ancak, ıskat kararı alınmış ve mütemerrit ortağa tebliğ edilmişse artık ıskat kararından dönülemeyecektir¹¹³.

C. İskatı Uygulanmasında Yetkili Organ ve İskatın Uygulanma Zamanı

1. İskatın Uygulanmasında Yetkili Organ

¹⁰⁸ Nitekim aynı yönde bkz. **YASAN**, s.427..

¹⁰⁹ **ÇELİK**, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.152; **KARAKAN**, s.134.

¹¹⁰ **ÇELİK**, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.154. Yetkili organın ıskat ihtarında ortağın sermaye borcunu ifa etmemesi halinde ıskat edilmiş sayılacağı belirtilmesi sonucu değiştirmemekte ve ıskat kararının muhakkak alınması gerekmektedir. Açıklama için bkz. **DEĞİRMENCİ**, s.53; **BATTAL**, s.55.

¹¹¹ **ŞENER**, Limited Ortaklıklar Hukuku, s.135.

¹¹² **ÇELİK**, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.156; **GÖLE**, s.123; **DEĞİRMENCİ**, s.53; **ERDİL**, s.120.

¹¹³ **DEĞİRMENCİ**, s.54; **ÇELİK**, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.156; **ARSLANLI/DOMANİÇ**, s.399.

Limited şirketlerde sermaye borcunun ifa edilmemesi nedeniyle ortaya çıkan temerrüt sonucunda mütemerrit ortağa hangi yaptırımın uygulanacağına karar verme yetkisi müdür/müdürler kuruluna ait olduğundan, ıskat usulü müdür/müdürler kurulunca uygulanmaktadır¹¹⁴.

Anonim şirketlerde TTK 481 ila 483. maddeler ile sermaye borcunu vadesinde ifa etmeyen ortak hakkında temerrüde ilişkin yaptırımları uygulama yetkisi yönetim kuruluna verilmiştir. Anonim şirketlerdeki yönetim kuruluna benzer nitelikteki organ limited şirketlerde müdür/müdürler kuruludur. Nitekim, limited şirketler hakkında düzenlenen TTK m. 585 hükmü ile söz konusu temerrüt halinde uygulanacak yaptırımlar bakımından anonim şirket hükümlerine atıf yapılarak TTK 481 ila 483. maddelerin uygulanması öngörülmüştür. Dolayısıyla, limited şirketlerde ıskat usulünü uygulama yetkisi münhasıran müdür/müdürler kurulundadır. Üstelik, anılan konu hakkında anonim şirketlerde yetkili organ TTK m. 481, f. 1, TTK m. 482, f. 2 ve TTK m. 483, f. 1'de açıkça yönetim kurulu olarak ifade edilmiş olması nedeniyle limited şirketlerde yetkili organ müdür/müdürler kuruludur. Kaldı ki, TTK m. 481 hükmünün gerekçesinde, söz konusu yetkinin anonim şirketlerde yönetim kurulunda olup, devredilemeyeceği ifade edildiğinden, benzer şekilde limited şirketlerde ıskatı uygulama yetkisinin münhasıran müdür/müdürler kurulunda olduğu kabul edilmelidir.

2. İskatın Uygulanacağı Zaman

Anonim şirketlerde sermaye borcunu ifada temerrüde düşen mütemerrit ortak hakkında ıskatın ne zaman uygulanacağına yönelik doktrinde fikir birliği bulunmamaktadır.

Söz konusu durumu limited şirketler açısından ele aldığımızda, limited şirketlerde de anonim şirketlerdeki gibi kuruluş aşamasında şirket henüz tescil edilmeden önce kurucu ortakların bir araya gelip şirket kurma iradeleri ile sözleşme imzalamaları sonucunda geçici nitelikli ön limited şirket ortaya çıkmaktadır. Şirketin ticaret siciline tescil edilip, tüzel kişilik kazanacağı ana kadar ön limited şirket varlığını sürdürmekte ve kurucu ortaklar arasında her şirketin kendine özgü hükümleri uygulanmakta; üçüncü kişilere karşı ise adi ortaklık hükümleri uygulama alanı bulmaktadır¹¹⁵. Ancak, ıskat yaptırımının uygulanabilmesi için esas sermaye payının varlığına ihtiyaç vardır. Şirketin tescilinden önce payın varlığından

¹¹⁴ ÇAMOĞLU, Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri, N.194 vd. Temerrüt nedeniyle alınacak ıskat kararı bakımından mahkeme kararına ihtiyaç bulunmamaktadır, Kanun koyucu, ıskat kararı alınabilmesi için şirketin ıskatı uygulamaya yetkili organın alacağı kararı yeterli görmüştür. Bilgi için bkz. ÖZTÜRK DİRİKKAN, Hanife, Limited Şirket Ortağının Ayrılması ve Ayrılma Payı, Yetkin Yayınları, 2005, s.61.

¹¹⁵ BİLGİLİ/ DEMİRKAPI, s.432-433.

bahsedilemeyeceğinden, kuruluş aşamasında ıskat yaptırımının uygulanamayacağı kanısındayız.

D. İskatın Hukuki Sonuçları

1. Mütemerrit Ortağın Temerrüde Konu Olmuş Paylarla İlgili Pay Sahipliğinin Yitirilmesi ve Pay Sahipliği Haklarının Donması

İskat yaptırımının en önemli sonuçlarından ikisini temerrüde konu olan paylarla ilgili mütemerrit ortağın pay sahipliği sıfatını yitirmesi ve pay sahipliği haklarının donması oluşturmaktadır¹¹⁶. Sermaye taahhüdünde bulunan ortak, sermaye borcunun bir kısmını ifa edip, kalan borcunu ifa etmemişse ıskat yaptırımının sadece bedelleri ifa edilmemiş paylar bakımından uygulanacaktır. İskat yaptırımının uygulanması sonucunda, mütemerrit ortağın bedellerini tamamıyla ifa etmiş olduğu payları bakımından pay sahipliği sıfatının devam etmesine karşılık, bedellerini tamamen ifa etmediği payları bakımından ortak, pay sahipliği sıfatını yitirecektir¹¹⁷. Bu noktada, mütemerrit ortağın birden fazla esas sermaye payına sahip olup, sadece bir kısım pay bedellerinin ifa edilmediğine dikkat edilmelidir. Dolayısıyla söz konusu durum, birden fazla paya sahip olan mütemerrit ortağın doğrudan şirketten çıkarılması sonucu doğurmayacaktır. Diğer yandan, bir ortağın şirkette yalnız bir paya sahip olduğu veya birden fazla paya sahip olup, tüm payları bakımından temerrüde düştüğü varsayımında ise, mütemerrit ortağın tüm payları hakkında ıskat yaptırımı uygulanabileceğinden, ıskat yaptırımı ortağın şirketten çıkarılması, bir diğer deyişle, ortağın şirketle ilişkisinin kesilmesi sonucunu doğuracaktır¹¹⁸.

Pay sahipliği sıfatının yitirilmesi anı, ıskat kararının mütemerrit ortağa ulaştığı an olarak kabul görmektedir¹¹⁹. Nitekim, müdür/müdürler kurulu mütemerrit ortak hakkında ıskat usulünü uygulamaya başlamış olsalar da, müdür/müdürler kurulunun ıskat usulünden vazgeçip, diğer yaptırımları uygulama yetkileri bulunmaktadır. Dolayısıyla, pay sahipliği sıfatının

¹¹⁶ Mütemerrit ortağın temerrüde düştüğü payları bakımından ıskat kararının alınması paylar üzerinde olumsuz etkiye neden olmamaktadır. Zira, ıskat yaptırımının uygulanmasından etkilenen pay değil pay sahipliği sıfatıdır. Bilgi için bkz. **ÇELİK**, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.165-166; Aynı yönde bkz. **YASAN**, s.429.

¹¹⁷ **TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu)**, Ortaklıklar Hukuku II, N.1068; **DEĞİRMENCİ**, s.59; **PULAŞLI**, Şirketler Hukuku Şerhi, C.II, s.1538; **ŞENER**, Limited Ortaklıklar Hukuku, s.132; **ŞENOCAK**, Kemal, "Anonim Ortaklıkta İskat Kararının Sonuçları", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2007, C.XI, S.1-2, s.281.

¹¹⁸ **ÇELİK**, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.166; **YASAN**, s.428; **TEKİNALP**, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, N.14-97. Anonim şirketlerde eTTK döneminin aksine TTK ile beraber, yönetim kurulu üyesi olabilmek için pay sahibi olma zorunluluğu kaldırılmıştır. Böylece, tüm payları hakkında ıskat kararı alınan mütemerrit ortak pay sahipliği sıfatını yitirse de, yönetim kurulu üyesi olarak kalmaya devam edebilecektir. Açıklama için bkz. **KARAKAN**, s.136; **DEĞİRMENCİ**, s.60.

¹¹⁹ **BAHTİYAR**, Ortaklıklar Hukuku, s.246; **ÇELİK**, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.166-167; **ÇEBİ**, Limited Şirketler Hukuku, s.279.

yitirilmesi anı, ıskat usulüne başlangıç anı olarak kabul edilmemiştir¹²⁰. Böylelikle, mütemerrit ortak hakkında ıskat usulü uygulanmaya başlanılsa ve hatta ıskat kararı alınmış olsa dahi, ıskat kararı ortağa ulaşana kadar ortak pay sahipliği sıfatından doğan haklarının her birini kullanabilecektir¹²¹.

Öte yandan, ıskat kararının mütemerrit ortağa ulaşmasıyla ortağın ıskat edildiği paya ilişkin pay sahipliğinden doğan hakları donacak¹²², mesela genel kurul kararlarına karşı iptal davası açamayacak, denetleme, inceleme, bilgi alma haklarını kullanamayacak, kar payı ile tasfiye payı haklarından da yararlanamayacaktır¹²³. Oy hakkı ile pay üzerindeki rehin ve intifa hakları ise ıskat kararıyla birlikte sona erecektir¹²⁴. Dolayısıyla, ıskat kararının mütemerrit ortağa ulaşması sonucunda ortak pay sahipliği sıfatını yitireceğinden, şirket sözleşmesinde “ıskat usulü uygulanmaya başlandığı an mütemerrit ortağın pay sahipliği sıfatından doğan haklarının da sona ereceği” yönünde bir hükme yer verilemeyecektir¹²⁵.

Iskat edilen pay üzerinde daha önceden var olan rehin ve intifa hakkı bulunmaktaysa, ıskatın hüküm doğurmasıyla beraber rehin ve intifa hakları da son bulacaktır¹²⁶.

2. Mütemerrit Ortağın Temerrüde Konu Olmuş Paylar İçin Yapmış Olduğu Kısmi Ödemelerden Yoksun Bırakılması

Iskatın bir başka sonucunu mütemerrit ortağın temerrüde konu olan payları için yaptığı kısmi ödemelerden yoksun bırakılması¹²⁷ oluşturmaktadır. Buna göre, mütemerrit ortak taahhüt ettiği

¹²⁰ ÇELİK, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.166-167.

¹²¹ BOZKURT, s.409; ÇELİK, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.166-167.

¹²² *Değirmenci*, öğretide ıskat kararı ile sahipsiz kalan paylardan doğan hakların eTTK m. 329, f. 3, c. son hükmüne dayanarak donacağı kabul edilmiş olsa da, mali haklar bakımından fikir birliği bulunmadığını, eTTK m. 329, f. 3, c. son hükmünün anlamına göre ıskatta donmanın bulunmadığını, ıskatta donmadan da ileri olarak ıskat ile pay sahipsiz kalacağından paydan doğan hakları kullanabilecek kimsenin kalmadığını ve paydan doğan hakların doğmamış sayılması gerektiğini ifade etmiştir. Bkz. DEĞİRMENCİ, s.67.

¹²³ ŞENOCAK, s. 281. *Şenocak*, mütemerrit ortağın oy hakkının rehin ve ariyet sözleşmesine benzer bir sözleşme ile üçüncü bir kimseye bırakılmış olması veya oy hakkının pay üzerinde intifa hakkı sahibine bırakılmış olması ya da oy hakkının vasiyeti tenfiz memuru, iflas idaresi, vasiye ait olması halinde de ıskat ile beraber oy hakkının kullanılamayacağını ifade etmiştir. Detaylı açıklama için bkz. ŞENOCAK, s.282. Aynı yönde açıklama için bkz. ÇELİK, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.164; ŞENER, Limited Ortaklıklar Hukuku, s.132.

¹²⁴ TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar Hukuku II, N.1070; ÇELİK, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.164.

¹²⁵ ÇELİK, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.166-167. Iskat yaptırımı sadece pay sahipliği sıfatının yitirilmesi sonucunu değil, bununla birlikte, temerrüde konu olan payların pay sahipliği sıfatının değişmesi sonucunu doğurmaktadır. Açıklama için bkz. ÇELİK, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.166.

¹²⁶ ŞENOCAK, s.285; ARSLANLI/DOMANIÇ, s.400; ÇELİK, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.163. ÇEBİ, Limited Şirketler Hukuku, s.244; Mütemerrit ortağın ıskat edilmesi sonucu esas sermaye payı üzerinde bulunan intifa haklarının durumuna ilişkin detaylı açıklama için bkz. KENDİGELEN, Abuzer, Anonim Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı, Beta Yayınları, 1994, s.341 vd.

¹²⁷ “Yoksun bırakılma” ifadesinin anlamı, temerrüde konu olan payların yerine, yeni pay sahiplerinin alınması amacıyla payların tasarrufunun yetkili organa geçmesidir. Bilgi için bkz. PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, C.II, s.1539.

sermaye bedelinin bir kısmını ifa edip, kalan bedeli ifa etmemişse hakkında ıskat kararının alınması ve ulaştırılması neticesinde, ortağın ıskat kararından önce yapmış olduğu ödemeler nedeniyle bu ödemelere dair hukuki sebebin ortadan kalktığı gerekçesiyle şirketten sebepsiz zenginleşme hükümlerine dayanarak ödemelerin iadesini talep hakkı bulunmamaktadır¹²⁸. Payın değerlendirilmesi ve yüksek bedelle üçüncü kişiye satılması da söz konusu durumu değiştirmemektedir¹²⁹. Müdür/müdürler kurulunun, yapılan kısmi ifaların mütemerrit ortağa iadesi hakkında olumlu ya da olumsuz bir karar verme yetkileri yoktur¹³⁰. Şirket sözleşmesinde kısmi ödemelerin mütemerrit ortağa iade edileceği yönünde hükme yer verilemez¹³¹. Nitekim, söz konusu durum sermayenin iade edilememesi ilkesiyle bağdaşmaktadır. Mütemerrit ortak tarafından yapılan kısmi ifa ile birlikte, ıskat sonucunda payın bir başkasına satışından elde edilen bedel sermaye borcunun ifası amacıyla kullanılmaktadır. Fakat, işbu bedel sermaye borcunu kapatmaya yetmezse, ilerleyen başlıklarda da açıklayacağımız üzere, mütemerrit ortağın sermaye borcunun açık kalan tutarından sorumluluğu devam edecektir¹³². Buna karşılık, söz konusu bedel ile hem sermaye borcu ifa edilip hem de payın başkasına satılmasına rağmen fazlalık ortaya çıkmışsa, fazla olan kısım TTK m. 519, f. 2, b. b¹³³ uyarınca genel kanuni yedek akçeye eklenecektir¹³⁴. Öğretide bu durum ıskat kazancı olarak anılmakta ve kimi yazarlar tarafından eleştirilmektedir¹³⁵.

3. Iskat Edilen Pay Senetlerinin İade Edilmesi Zorunluluğu ile Iskat Sebebiyle Pay Senetlerinin İptali

ETTK'nın aksine yeni TTK m. 593 hükmü ile birlikte, limited şirketlerde esas sermaye pay senetlerinin ispat aracı şeklinde ya da nama yazılı pay senedi olarak çıkarılabilmesine izin

¹²⁸ ÇELİK, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.169-170; GÖLE, s.125; DEĞİRMENCİ, s.59; ŞENOCAK, s.285; ŞENER, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Kitabı, s.600; YASAN, s.428; KARAKAN, s.135; TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar Hukuku II, N.1073.

¹²⁹ ŞENOCAK, s.285.

¹³⁰ DEĞİRMENCİ, s.59; ŞENOCAK, s.285.

¹³¹ ŞENOCAK, s.285; TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar Hukuku II, N.1073.

¹³² ÇELİK, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.169-170.

¹³³ TTK m. 519, f. 2, b. b: "...(2) Birinci fıkradaki sınıra ulaşıldıktan sonra da; b) Iskat sebebiyle iptal edilen pay senetlerinin bedeli için ödenmiş olan tutardan, bunların yerine verilecek yeni senetlerin çıkarılma giderlerinin düşülmesinden sonra kalan kısmı, ... genel kanuni yedek akçeye eklenir".

¹³⁴ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, C.II, s.1539; ÇELİK, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.170; ŞENER, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Kitabı, s.600-601; YASAN, s.428; ŞENOCAK, s.285; TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar Hukuku II, N.1073; AKDAĞ GÜNEY, s.93; İMREGÜN, s.286; DOĞANAY, s.1084.

¹³⁵ DEĞİRMENCİ, s.78. Iskat kazancına ilişkin eleştiri için bkz. TEOMAN, Ömer, Yaşayan Ticaret Hukuku, Hukuki Mütaalalar, C.I, 2.Baskı, 2011, s.1093-1094; Benzer açıklamalar için ayrıca bkz. EKİNCİ, Hüseyin, Anonim Şirketlerde Sermaye Koyma Borcunun yerine Getirilmemesinin Hukuki Sonuçları, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010, s.178 vd; ULUKAYA KAYIRAN, Leyla, Anonim Ortaklıkta Sermaye Borcunun Yerine Getirilmemesinin Sonuçları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019, s.108-109.

verilmiştir. Buna karşılık, limited şirketlerde hamiline yazılı pay senedi çıkarılabilmesi mümkün değildir.

İskat kararı, senede bağlı olsun ya da olmasın her türlü pay hakkında uygulanabilmektedir¹³⁶. Ancak, payın senede bağlanması durumunda ıskat yaptırımını bakımından önemli bir sonuç ortaya çıkmaktadır. İskat kararı ile beraber pay sahipliğinden doğan haklar ile hisse senedi arasında var olan bağlar çözülmekte, pay senetleri kıymetli evrak niteliğini yitirmektedir¹³⁷. Mütemerrit ortak hakkında ıskat kararı verilmesi ve hükümlerini doğurmasıyla daha önce pay senedi çıkarılmışsa, ıskata tabi olan pay senetlerinin şirkete iadesi gerekmektedir. Limited şirketlerde müdür/müdürler kurulu ıskat kararının kesinleşmesiyle beraber, mütemerrit ortağa pay senetlerini iade etmesi için kısa süre verecek, buna rağmen mütemerrit ortağın pay senetlerini şirkete iade etmemesi halinde ise, müdür/müdürler kurulu pay senetlerini iptal edebilecek ve yerine yeni pay senetleri çıkarabilecektir¹³⁸. Buna karşılık, mütemerrit ortak ıskata tabi olan pay senetlerini iade etmişse, şirketin yeni pay senedi çıkarma zorunluluğu bulunmamaktadır¹³⁹.

İptal edilen pay senetlerine ulaşılamıyorsa müdür/müdürler kurulu tarafından alınacak iptal kararının TTSG’de ve şirket sözleşmesinde ayrıca bir ilan şekli kararlaştırılmışsa sözleşmede öngörülen şekilde ilan edilmesi gerekmektedir¹⁴⁰. Dolayısıyla, ıskat yaptırımını sonucunda iptal edilecek pay senetlerinin iptal usulü bakımından kıymetli evrakın iptaline yönelik öngörülen hükümlerin uygulama alanı bulmayacağı kabul edilmiştir¹⁴¹.

Pay senetlerinin iptaline ilişkin kararın ilan edilmemesi sonucunda söz konusu pay senetlerini iyi niyetle iktisap eden üçüncü kişilerin iktisapları yine geçersizdir, ancak, üçüncü kişiler

¹³⁶ **ÇELİK**, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.170; **ERİŞ**, Ticari İşletme ve Şirketler, C.III, s.2500; **DOĞANAY**, s.1084.

¹³⁷ **ŞENOCAK**, s.284.

¹³⁸ **TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu)**, Ortaklıklar Hukuku II, N.1071; **ÇELİK**, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.171; **DEĞİRMENCİ**, s.56; **İMREGÜN**, s.286.

¹³⁹ **GÖLE**, s.127.

¹⁴⁰ **TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu)**, Ortaklıklar Hukuku II, N.1702; **ÇAMOĞLU**, Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri, N.204; **YASAN**, s.428; **ERİŞ**, Ticari İşletme ve Şirketler, C.III, s.2489; **İMREGÜN**, s.286.

¹⁴¹ Pay senetlerinin iptaline ilişkin, TTK’da ıskat yaptırımına yönelik basit iptal usulü düzenlendiğinden, hisse senetlerinin türüne göre anonim şirketlerde nama veya hamiline yazılı hisse senetlerinin iptali için kıymetli evrakın iptaline ilişkin öngörülen hükümler uygulanmayacaktır. Bilgi için bkz. **TEKİNALP(Poroy/Çamoğlu)**, Ortaklıklar Hukuku II, N.1702. Aynı yönde açıklama için bkz. **ÇELİK**, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.171. *Değirmenci*, ıskat sonucunda pay senetlerinin iptal edilmesi, kıymetli evrakın iptalinden farklı olmasının yanı sıra payın itfasından da farklı olduğunu, payın itfası ile payın bir bölümünün ortadan kalktığını ancak ıskat nedeniyle pay senetlerinin iptali sonucunda “pay mevki”nin varlığını koruyacağını ifade etmiştir. Detaylı açıklama için bkz. **DEĞİRMENCİ**, s.56.

geçersizlik nedeniyle haksız fiil hükümleri uyarınca şirketin sorumluluğuna gidebileceklerdir¹⁴².

4. İskat Sonucunda Payların Hukuki Akıbeti

TTK'da mütemerrit ortağın temerrüde düştüğü payları hakkında ıskat yaptırımının uygulanmasıyla ıskata tabi olan payları bakımından pay sahipliği sıfatını yitireceği açıkça öngörülmüş olmasına karşılık, ıskat ile beraber payların hangi duruma geleceğine dair açık bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Bu sebeple, ıskat yaptırımının uygulandığı payların durumuna yönelik doktrinde farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bu konuda farklı görüşlerin ortaya çıkmasının en önemli etkenlerinden biri kuşkusuz anonim şirketlerde TTK m. 389 hükmü¹⁴³ ve limited şirketlerde de anılan hükme paralel bir düzenleme olan TTK m. 612, f. 4'tür¹⁴⁴. Dolayısıyla, ıskat edilen mütemerrit ortağın paylarının akıbetinin belirlenmesi ve böylece paydan doğan hakların durumunun değerlendirilmesi gerekmektedir.

5. Payın Değerlendirilmesi ve Üçüncü Bir Kimseye Satılması

İskat kararının hükümlerini doğurmasıyla beraber mütemerrit ortak pay sahipliği sıfatını kaybetse de, ıskat konusu pay değerlendirileceği ana kadar şirket bünyesinde varlığını korumaktadır. Şirketin pay üzerinde tasarruf yetkisi kısıtlı olup, keyfi olarak tasarruf edebilmesi mümkün olmadığından ve paydan doğacak haklar da donacağından, gerekli sermayenin elde edilebilmesi ve var olan sermayenin korunabilmesi için payın en kısa süre zarfında değerlendirilmesi gerekmektedir¹⁴⁵. Bunun için TTK m. 482, f. 2'de yetkili organa "...söz konusu payı satıp yerine başkasını almaya..." ifadesiyle payı değerlendirme imkanı tanınmıştır. Limited şirketlerde payı değerlendirme yetkisi müdür/müdürler kuruluna ait olduğundan, ıskat konusu pay müdür/müdürler kurulu tarafından ortaklara veya bir başka kimseye satılacaktır¹⁴⁶. Ancak, payın satışı gerçekleşmezse, söz konusu durum alınan ıskat kararına etki etmeyecektir.

¹⁴² ŞENOCAK, s.287; KARAKAN, s.137.

¹⁴³ DEĞİRMENCİ, s.65.

¹⁴⁴ TTK m. 612, f. 4'e göre, "Şirketin iktisap ettiği kendi esas sermaye paylarından kaynaklanan oy hakları ile buna bağlı diğer haklar, paylar şirketin elinde bulunduğu sürece donar".

¹⁴⁵ GÖLE, s.126; ÇELİK, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.167-168; ŞENER, Limited Ortaklıklar Hukuku, s.132. Sahipsiz hale gelen payı mümkün olan en kısa sürede keyfi olarak değerlendirmeyen yetkili organın şirketin uğradığı zarar nedeniyle sorumluluğuna gidilebilecektir. Bilgi için bkz. DEĞİRMENCİ, s.71; AKDAĞ GÜNEY, s.92. *Teoman*, ıskat yaptırımının uygulanması neticesinde payların değerlendirilerek bir üçüncü kişiye satılması hususunun yönetim kuruluna verilen bir yetki değil yükümlülük olduğunu belirtmiştir. Yazar, yönetim kurulunun ıskat konusu payları en kısa sürede satmak için özenli davranması gerektiğini ifade etmiştir. Bkz. TEOMAN, Yaşayan Ticaret Hukuku, s.1090.

¹⁴⁶ ÇEBİ, Limited Şirketler Hukuku, s.279. *Şenocak*, payın değerlendirilmesi aşamasında ıskat edilen ortağın değerlendirilen payı yeniden iktisap edebilmesinin mümkün olduğu kanısındadır. Anılan yazarın görüşü için bkz. ŞENOCAK, s.286. Bize göre bu görüş isabetli değildir. Zira, ıskat kararı hükümlerini doğurduktan sonra ödenen sermaye borcu ıskata engel olmazken, değerlendirilen payın iktisabının kabulü yine benzer sonucu doğuracağından çelişki ortaya çıkarmaktadır.

Zira, ıskat kararının alınması ve payın satışı birbirinden bağımsız iki farklı işlemdir. Pay satılmadığı takdirde, şirket bünyesinde var olmaya devam edecektir¹⁴⁷.

TTK m. 482, f. 2’de payın satılabileceğine yer verilmiş olmasına rağmen, bu satışın nasıl gerçekleşeceğine ilişkin açık bir düzenleme öngörülmemiştir¹⁴⁸.

6. Mütemerrit Ortağın Ödenmemiş Pay Bedellerinden Doğan Sorumluluğu

Iskat kararının hükümlerini doğurmasıyla beraber mütemerrit ortak pay sahipliği sıfatını yitirmiş olsa da, esas sermaye payının değerlendirilerek bir başkası tarafından iktisap edilmesi halinde mütemerrit ortağın sorumluluğunun doğrudan sona erdiğini söylemek imkansızdır. Nitekim, sermaye borcu esas sermaye payının itibari değerine göre belirlenmekte ise de, ıskat ile beraber payın değerlendirilmesi sonucunda pay itibari değerinin altında bir bedelle de satılabilmektedir.

Esas sermaye payının itibari değerinin altında bir bedelle satışı sonucunda sermaye borcu varlığını sürdürecektir. Ancak, şirket açısından mali bir kayıp ortaya çıkacaktır. Mali kayıp ise, ıskat edilen mütemerrit ortağın yoksun bırakıldığı kısmi ödemeleri ile payın değerlendirilerek, üçüncü bir kimseye satışından elde edilen bedelin toplamının esas sermaye pay bedeline karşılık gelmeyen kısmını ifade etmektedir¹⁴⁹. Iskat edilen mütemerrit ortak her ne kadar pay sahipliği sıfatını yitirmiş olsa da, TTK m. 585’in yollamasıyla TTK m. 483, f. 3 hükmü uyarınca, kalan sermaye borcunu ifa etmekle yükümlüdür. TTK m. 483, f. 3’e göre, “*Mütemerrit pay sahibi, yeni pay sahibinin ödemelerinden açık kalan tutar için şirkete karşı sorumludur*”. Anılan hükümle beraber, ıskat edilen mütemerrit ortağın açık kalan tutardan ikinci derecede sorumlu olacağı öngörülmüştür¹⁵⁰. Böyle bir durumda şirketin, ortağı sermaye borcundan ibra etmesi

¹⁴⁷ ÇELİK, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.167-168.

¹⁴⁸ GÖLE, s.127; ÇELİK, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, s.168. *Göle*, ıskat ile amaçlanan esas sermayenin elde edilmesi olduğundan, yapılacak satıştan birçok kimsenin haberdar edilerek, satış şeklinin TTSG’de yayınlanmasının daha yerinde olduğu kanaatindedir. Görüş için bkz. GÖLE, s.127. Payın satışını mütemerrit ortağın da talep edebileceğine ilişkin bilgi için bkz. ARSLANLI/DOMANIÇ, s.399.

¹⁴⁹ ŞENOCAK, s.291-292. ETTK m. 408, f. 3’te, TTK m. 483, f. 3’te yer alan “*açık kalan tutar*” ifadesinin yerine “*kapanmayan açıklar*”dan bahsedilmiştir. Öğretide, “*kapanmayan açıklar*” ifadesi “*ıskat zararı*” olarak adlandırılmıştır. Iskat zararı ise, mütemerrit ortağın yoksun kaldığı kısmi ödemeler ve ıskat konusu payın bir başkasına satılmasıyla elde edilen bedelin toplam tutarının pay bedeline karşılık gelmeyen miktarını ifade ettiği kabul edilmekteydi. Açıklama için bkz. DEĞİRMENCİ, s.68. Aynı yönde açıklama için bkz. ŞENER, Limited Ortaklıklar Hukuku, s.133. ETTK döneminde, karşılığı tamamen ödenmeyen payların şirket tarafından güvenilir bir şekilde rehin ya da devri durumunda söz konusu ödenmeyen miktardan şirketin diğer ortakları müteselsil olarak sorumlu tutulmuş ve ortaklara böylece açığı kapama yükümü getirilmişti. Anılan duruma TTK’da yer verilmemiştir. Bilgi için bkz. ÇAMOĞLU, Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri, N.202.

¹⁵⁰ ÇAMOĞLU, Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri, N.203; ŞENOCAK, s.292. *Yasan*, yeni pay sahibinin ödemelerinden açık kalan tutardan, mütemerrit ortağın ortak sıfatıyla değil, selef sıfatıyla sorumlu olduğunu ifade etmiştir. Bkz. YASAN, s.429. ETTK döneminde seleflerin sorumluluğu hakkında detaylı bilgi için bkz. AYHAN, Rıza, Limited Şirketlerde Ortakların Sorumluluğu, Kazancı Matbaacılık, İstanbul 1992, s.78 vd.

mümkün değildir. Bir diğer deyişle, ıskat edilen ortak, yeni pay sahibinin ödemelerinden açık kalan tutardan sorumludur¹⁵¹. Ancak, ıskattan sonra ortaya çıkacak açıklardan ıskat edilen ortak sorumlu tutulamamaktadır¹⁵². Bununla birlikte, mütemerrit ortağın TTK m. 483, f. 3 uyarınca, yeni pay sahibinin ödemelerinden açık kalan tutardan sorumlu tutulması karşısında TTK m. 501 hükmü saklıdır¹⁵³..

SONUÇ

Limited şirketlerde, TTK m. 585'in yollamasıyla anonim şirketler hakkında düzenlenen TTK m. 344 hükmü gereği, nakden taahhüt edilen esas sermaye paylarının itibari değerinin yüzde yirmi beşinin tescilden önce ifasının gerektiğine ilişkin koşul 15.02.2018 tarihinde kabul edilen 7099 sayılı Kanun ile kaldırılmıştır. Böylelikle, şirketin kuruluşu sırasında sermaye ödenmeksizin limited şirket kurulabilmesine Kanunen cevaz verilmiştir. Kanaatimizce, nakdi sermayenin bir kısmı dahi ödenmeksizin bir sermaye şirketinin varlık kazanması, uygulamada limited şirket sayısının kontrolsüzce artmasına ve gerçek kişiler tarafından ticari faaliyetleri için gerekmediği halde sorumluluklarının sermayeleri oranında sınırlandırılması amacıyla çok sayıda limited şirket kurulmasına neden olmaktadır.

Ticaret şirketlerine sermaye olarak getirilebilecek değerler örnekleyici mahiyette TTK m. 127, f. 1 hükmü ile düzenleme altına alınmıştır. Anılan hüküm genel nitelikli olduğundan, limited şirketler bakımından da uygulanma alanı bulmaktadır. Dolayısıyla, söz konusu hüküm uyarınca limited şirketlere nakdi ve aynı sermaye getirilebilecektir.

Limited şirketlerde sermaye borcunun vadesinde ifa edilmemesi sonucunda temerrüde düşürülerek, mütemerrit hale gelen ortak hakkında uygulanacak yaptırımlar TTK m. 585, f. 1'in atfıyla anonim şirketler hakkında öngörülen TTK m. 482 ve 483 hükümlerinde düzenlenmiştir. Bununla birlikte, sermaye borcunun ifa edilmemesinin hukuki sonuçları bakımından TTK m. 128 ile m. 130 ile ticaret şirketlerine ilişkin genel ve tamamlayıcı nitelikli hükümler öngörülmüştür. Bahsi geçen hükümlere göre, mütemerrit ortak hakkında ifa davası açılabilir, icra takibi yapılabilir, mütemerrit ortaktan temerrüt faizi ile tazminat talep edilebilir, şirket sözleşmesinde kararlaştırıldıysa sözleşme cezası istenebilir ve ortak hakkında ıskat yaptırımı uygulanabilecektir.

¹⁵¹ GÖLE, s.128; ARSLANLI/DOMANIÇ, s.403; İMREGÜN, s.286; DOĞANAY, s.1084.

¹⁵² GÖLE, s.129; DEĞİRMENCİ, s.69.

¹⁵³ BAHTİYAR, Ortaklıklar Hukuku, s.246.

Sermaye borcunun ifa edilmemesi sebebiyle uygulanabilecek yaptırımlardan en ağırı olarak bilinen ıskat ile mütemerrit ortak temerrüde düştüğü payları bakımından pay sahipliği sıfatını yitirecek ve ıskata konu olan paylarından doğan haklarından yoksun bırakılacaktır.

Geçerli bir ıskat kararının varlığından bahsedilebilmesi için Kanuni koşulların varlığı gereklidir. Bu koşullardan şüphesiz ilki, ortağın temerrüde düşürülmesidir. Bununla beraber, ortağa ıskat ihtarını içeren yeniden ödeme çağrısı yapılarak, ortağa bir aylık ödeme süresinin verilmesi gerekmektedir. Anılan sürenin sonunda sermaye borcunu ifa etmeyen ortak hakkında ıskat kararı alınabilecektir.

Preprint

KAYNAKÇA VE NOTLAR

AKDAĞ GÜNEY, Necla, Anonim Şirketlerde Kuruluş, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2014.

ALTAŞ, Soner, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketler, 10. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021

ALTAŞ, Soner, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketler, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.

ARSLANLI, Halil/ **DOMANIÇ**, Hayri, Ticaret Kanunu Şerhi, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2010.

AYHAN, Rıza, Limited Şirketlerde Ortakların Sorumluluğu, Kazancı Matbaacılık, İstanbul 1992.

AYHAN, Rıza/**ÇAĞLAR**, Hayrettin/**ÖZDAMAR**, Mehmet, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, 2020.

BAHTİYAR, Mehmet, “Anonim ve Limited Şirketlere Konulacak Ayni Sermaye Unsurları Üzerinde Sınırlı Ayni Hak Bulunmaması Şartına İlişkin Bazı Değerlendirmeler”, Prof. Dr. Abdülkadir Arpacı'ya Armağan, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2021, C.XVIII, S.2, ss.515-528.

BAHTİYAR, Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, 16. Bası, Beta Yayıncılık, Mayıs 2022.

BATTAL, Ahmet, “Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Iskat Prosedürü (Tk 408) İle İlgili Yargıtay Uygulaması”, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XVII, Bildiriler-Tartışmalar, 09-10 Haziran 2000

BİLGİLİ, Fatih/**DEMİRKAPI**, Ertan, Şirketler Hukuku Dersleri, 8.Baskı, Dora Yayıncılık, 2021.

BOZKURT, Tamer, Şirketler Hukuku, 9. Baskı, Legem Yayıncılık, 2018.

ÇAMOĞLU, Ersin, Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2020.

ÇEBİ, Hakan, Limited Şirketler Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara 2019.

ÇELİK, Aytekin, Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma, Seçkin Yayıncılık, 2012.

ÇİYDEM, Oğuz, *Alacak Haklarının Anonim Ortaklıklara Ayni Sermaye Olarak Getirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Lisansüstü Programlar Enstitüsü, 2021.

ÇONKAR, M. Halil, *Anonim Ortaklıkta Ayni Sermaye*, On İki Levha Yayıncılık, Aralık 2016.

DEĞİRMENCİ, Cenker, *Anonim Ortaklıkta Iskat*, Vedat Kitapçılık, Kasım 2006.

DİNÇ, Serhan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Ortaklıklarda Kuruluş ve Kuruluştan Doğan Sorumluluk, 1.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Kasım 2016.

DOĞANAY, İsmail, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi*, 3.Baskı, C.I, Feryal Matbaası, Ankara 1990.

DOMANIÇ, Hayri, *Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması (TTK Şerhi)*, C.II, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2011.

EKİNCİ, Hüseyin, *Anonim Şirketlerde Sermaye Koyma Borcunun yerine Getirilmemesinin Hukuki Sonuçları*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.

ELMAS, Fatma Tuğçe, “*Sermaye Şirketlerinde Aynî ve Nakdî Sermayenin Getiriliş Usulü*”, Konya Barosu Dergisi, 2017, S.1, ss.13-36.

ERDİL, Engin, *Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma*, 2.Baskı, Vedat Kitapçılık, 2010.

ERİŞ, Gönen, *Açıklamalı- İçtihatlı 6335-6552-6728 Sayılı Kanunlarla Güncellenmiş TK Hükümlerine Göre Ticari İşletme ve Şirketler*, C.II, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2017.

ERİŞ, Gönen, *Açıklamalı- İçtihatlı 6335-6552-6728 Sayılı Kanunlarla Güncellenmiş TK Hükümlerine Göre Ticari İşletme ve Şirketler*, C.III, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2017.

GÖLE, Celal, *Anonim Ortaklıklarda Nakdi Sermaye Koyma Borcu ve Bu Borcu İfada Temerrüt, Banka ve Ticaret Araştırma Enstitüsü Yayınları*, Ankara 1976.

İMREGÜN, Oğuz, *Anonim Ortaklıklar*, Yasa Yayıncılık, 1989.

KARAKAN, Esra, “*Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Sermaye Koyma Borcunu Yerine Getirmemesinin Sonuçları*”, Zirve Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012, C.1, S.1, ss.121-141.

KAYA, Arslan, *Gerekçeli Karşılaştırılmalı-Notlu Türk Ticaret Kanunu ve Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun*, Beta Yayıncılık, Ocak 2016.

KENDİGELEN, Abuzer, Anonim Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı, Beta Yayınları, 1994.

KENDİGELEN, Abuzer, Yeni Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 3. Bası, On İki Levha Yayıncılık, Mayıs 2016.

KILIÇOĞLU, Ahmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 20.Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2016.

KÖK, İsmail, “Anonim Şirketlerde İskat”, Mali Hukuk Dergisi, 2020, C.16, S.182, ss.353-380.

MOROĞLU, Erdoğan, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler, 8. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2016.

MOROĞLU, Erdoğan, Hukuki Mütalaalar II, Vedat Kitapçılık, 2015.

MOROĞLU, Erdoğan, Makaleler I, 3.Bası, Arıkan Yayınları, Mayıs 2006.

MOROĞLU, Erdoğan/**KENDİGELEN**, Abuzer, İctihatlı-Notlu Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat, 10. Bası, On İki Levha Yayıncılık, Ocak 2014.

ÖZTÜRK DİRİKKAN, Hanife, Limited Şirket Ortağının Ayrılması ve Ayrılma Payı, Yetkin Yayınları, 2005.

POROY, Reha/**TEKİNALP**, Ünal/**ÇAMOĞLU**, Ersin, Ortaklıklar Hukuku I, 15. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2021.

POROY, Reha/**TEKİNALP**, Ünal/**ÇAMOĞLU**, Ersin, Ortaklıklar Hukuku II, 14. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2019.

PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 7. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.

PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, 2.Baskı, C.II, Adalet Yayınevi, 2014.

PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, 3.Baskı, C.I, Adalet Yayınevi, Ankara 2018.

PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, 3.Baskı, C.I, Adalet Yayınevi, Ankara 2018.

ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal/**MANAVGAT**, Çağlar/**KIRCA**, İsmail, Anonim Şirketler Hukuku, C.I, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 2013.

ŞENER, Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Kitabı, 2. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2015.

ŞENER, Oruç Hami, Yargıtay Kararları Iřıĝında Limited Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 2017.

ŞENOCAK, Kemal, “*Anonim Ortaklıkta Iskat Kararının Sonuçları*”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakóltesi Dergisi, 2007, C.XI, S.1-2, ss.279-296.

TEKİNALP, Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 3. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2013.

TEOMAN, Ömer, Yaşayan Ticaret Hukuku, Hukuki Mütalalar, C.I, 2.Baskı, 2011.

ULUKAYA KAYIRAN, Leyla, *Anonim Ortaklıkta Sermaye Borcunun Yerine Getirilmemesinin Sonuçları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.

YASAN. Mustafa, Limited Şirkette Ortakların Genişletilmiş Hukuki Sorumluluĝu, Yetkin Yayınları, 2018.

YAVUZ, Mustafa, “*Anonim Ve Limited Şirketlere Ayni Ve Nakdi Sermaye Olarak Konulabilecek Malvarlıĝı Unsurları*”, Mali Çözüm, Eylül-Ekim 2015.

YILDIZ, Şükrü, Limited Şirketler Hukuku, Arıkan Yayınevi, Aĝustos 2007.

YÜCE, Aydın Alber, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2018.